

LIETUVOS PREZIDENTAS: ŠAULIŲ PASIRENGIMAS GYNYBAI –
NEATSIEJAMA LIETUVOS NACIONALINIO SAUGUMO DALIS

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda liepos 26 d., trečiadienį lankėsi greta Pajūrio miestelio, Šilalės rajone, įsikūrusiame Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalione.

Su Lietuvos šaulių sąjungos (LŠS) vadovybe Prezidentas aptarė organizacijos veiklą, pasirengimą šalies gynybai bei pajėgumų stiprinimą prireikus remti valstybei gyvybiškai svarbių funkcijų vykdymą.

„Šaulių sąjungos pasirengimas valstybės gynybai ir valstybės institucijų paramai yra neatsiejamas Lietuvos atsparumo, gebėjimo reaguoti į krizes ir grėsmes pajėgumas. Palaikau ambicingą sąjungos siekį suburti 50 tūkst. šaulių organizaciją, integruotą valstybės saugumo ir gynybos poreikiams. Galime ir turime tai padaryti“, – teigė šalies vadovas.

Prezidentas batalione taip pat bendravo su jame veikiančios tarptautinės sukarintos stovyklos „Žalgiris 2023“ dalyviais, aplankė jų pratybų vietas.

Stovykloje šiuo metu mokosi 150 jaunuolių nuo 16 iki 18 metų iš Lietuvos, Estijos, Latvijos, Lenkijos bei Ukrainos. Tai LŠS jaunieji šauliai, išlaikę aukščiausias III ir IV rengimo pakopas, Generolo Povilo Plechavičiaus kadetų licėjaus auklėtiniai ir jaunuoliai iš giminių organizacijų užsienyje.

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda liepos 26 d. lankėsi Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalione.

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr.

ningų organizacijų užsienyje.

Lietuvos vadovo teigimu, LŠS vaidmuo stiprinant pilietinį ir patriotinį ugdymą yra svarbi valstybės pilietinės galios stiprinimo grandis, o tokios stovyklos – puiki galimybė įgyti įgūdžių ir žinių, reikalingų kiekvienam Lietuvos piliečiui.

Prezidentas taip pat susipaži-

no su Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus pėstininkų brigados „Žemaitija“ vystymo ir plėtros situacija, apžiūrėjo viešojo ir privataus sektorių partnerystės būdu vystomą naujo karinio dalinio statybos projektą. Planuojama, jog šis ir kiti du – Šiauliuose ir Vilniuje – vystomi batalionų dydžio karinių miestelių projektai bus

baigti šių metų pabaigoje – kitų metų pradžioje.

„Kariuomenės modernizavimas ir pajėgumų vystymas eina lygiagrečiai su infrastruktūros parengimu. Nauji kariniai miesteliai bei kiti krašto apsaugos sistemos infrastruktūros projektai turi užtikrinti tinkamas sąlygas Lietuvos kariuomenės viene-

tams, ginkluotei ir jų įrangai. Priimančiosios šalies paramos ir karinio mobilumo projektų savalaikis parengimas Lietuvai ypač svarbus, nes įgalins sąjungininkų buvimą mūsų šalyje, taip pat greitą atsargų bei karinių vienetų dislokavimą“, – pabrėžė šalies vadovas.

Prezidento komunikacijos grupė

A. ANUŠAUSKAS IR B. PISTORIUSAS SUTARĖ KUO SKUBIAU PARENGTI DETALŲ
VOKIETIJOS BRIGADOS DISLOKAVIMO LIETUVOJE PLANĄ

Lietuvos Krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas (dešinėje) liepos 12 d. NATO viršūnių susitikimo Vilniuje metu su Vokietijos gynybos ministru Borisu Pistoriusu. *LR KAM/vyr. srž. A. Čemerkos nuotr.*

Krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas liepos 12 d. NATO viršūnių susitikimo Vilniuje metu su Vokietijos gynybos ministru Borisu

Pistoriusu aptarė Vokietijos kariuomenės brigados dislokavimo Lietuvoje klausimus. Ministrai sutarė, kad Vokietija ir Lietuva iki 2023 metų k-

tvirtojo ketvirčio kartu parengs bendrą veiksmų planą, kuriame bus nustatytos atsakomybės, įgyvendinimo etapai ir terminai, susiję su nuolatiniu

brigados dislokavimu.

„Esame dėkingi už tvirtą Vokietijos sprendimą Lietuvoje dislokuoti brigadą nuolatiniame buvime. Tai ypač svarbi stiprus Vokietijos įsipareigojimas, kurį Lietuva labai vertina. Kuo geresnių sąlygų brigados buvimui Lietuvoje sukūrimas yra prioritetas mūsų uždavinyje. 2023-2027 metais priimančiosios šalies paramai skirsime 1,1 mlrd. eurų“, – sakė A. Anušauskas.

Ministras pristatė B. Pistoriusui šiuo metu Lietuvoje vystomus karinės infrastruktūros projektus, o taip pat akcentavo ir tai, kad Lietuva skiria didelį dėmesį civilinės infrastruktūros – kelių, geležinkelių, oro uostų – gerinimui. Tai aktualu tiek gerinant karinį mobilumą atvykstančioms pajėgoms, tiek ir prieigą prie poligonų bei karinių miestelių Lietuvoje esančioms

pajėgoms.

Vokietija prieš kurį laiką įsipareigojo Lietuvoje nuolat dislokuoti apie 4 tūkst. karių. Savo ruožtu, Lietuva yra įsipareigojusi užtikrinti visas tam būtinas sąlygas – parengti kareivines, sandėlius ir infrastruktūrą treniruotėms. Krašto apsaugos ministerija šiuo metu skiria itin didelį dėmesį būtent treniruotėms sąlygų tobulinimui.

A. Anušauskas taip pat padėkojo už svarų Vokietijos indėlį į NATO viršūnių susitikimo Vilniuje apsaugą, dislokuotą „Patriot“ ilgo nuotolio oro gynybos sistemą. Ministras išreiškė lūkestį, kad tai yra įžanga į NATO Rotacinio oro gynybos modelio įgyvendinimą, o ateityje vokiečių „Patriot“ atvyks treniruotėms į mūsų šalį reguliariai.

LR KAM

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda įsitraukė į diskusiją dėl Justino Marcinkevičiaus paminklo Vilniuje. Žiniasklaidai jis teigė, esą poetas jau yra sau pasistatęs tokį paminklą, kurio „joks 21 amžiaus ideologinis inkvizitorius nebenugriaus“. Po prezidento pasisakymo viešojoje erdvėje kilo nuogastavimų, ar tokie G. Nausėdos teiginiai negalėtų virsti konkrečiais veiksmais, ribojančiais žodžio laisvę ir skatinančiais tik vieną galimą istorijos interpretacijos būdą.

Gynybos resursų agentūra liepos 28 d. išsiuntė ketinimų protokolą Vokietijos gynybos ministerijai dėl tankų „Leopard“ įsigijimo, bet pabrėžia, jog tai dar nerodo galutinio Lietuvos apsisprendimo pirkti būtent šią techniką. Anot jos, išsiuntus šį pareiškimą Lietuva įgyja galimybę gauti informaciją apie tankus, aptarti kitą specifinę informaciją, kuri bus reikalinga, nusprendus jungtis prie Vokietijos gynybos ministerijos sutarties su „Leopard“ gamintojais.

Rusijoje gyvenanti ledo šokėja Margarita Drobiazko nesilaiko Lietuvai duotos priesaikos ir bendradarbiaudama su priešišku režimu diskredituoja Lietuvos vardą, teikime dėl čiuožėjai išimties tvarka suteiktos pilietybės atėmimo nurodo Migracijos departamentas. Vidaus reikalų viceministras Arnoldas Abramavičius išvardijo aibę priežasčių, kodėl iš M. Drobiazko Lietuvos pilietybė turėtų būti atimta. Jo teigimu, M. Drobiazko sąsajos su Putino režimu – labai akivaizdžios. Remiantis šiais ir kitais argumentais, vidaus reikalų ministrė Agnė Bilotaitė kreipėsi į Prezidentą Gitaną Nausėdą dėl išimties tvarka suteiktos Lietuvos pilietybės ledo šokėjai M. Drobiazko atėmimo.

Rudenį į Kuršių marias bus atvertas dar vienas kelias – laivybai bus pritaikytos Pakalnės upės ištakos, Rusnaitės upės žiotis ir ten esanti išplauka į marias. Vidaus vandens kelių direkcijos (VVKD) generalinis direktorius Vladimiras Vinokurovas sako, kad gilinimo darbai bus pradėti rugpjūčio pabaigoje ir užtruks vos daugiau nei savaitę. Jo teigimu, projekto itin laukia vietos gyventojai, tikimasi, kad jis pagyvins turizmą.

Vilniaus dailės akademija kitamet už 190 tūkst. eurų pradės renovuoti paskutinį nerenovuotą Panemunės (Vytėnų) pilies pietinio korpuso fasadą, kurio pirmieji tvarkybos darbai pradėti dar 1994 metais. Vilniaus dailės akademijos (VDA) dėstytojas, architektūros istorikas ir architektas Marius Daraškevičius sako, kad baigus darbus pirmąkart po daugiau nei 100 metų bus matomas visas pilies vaizdas – toks, koks buvo 18-ame amžiuje.

Dabar akademinų atostogų gali išeiti studentai, profesinių mokyklų moksleiviai, o nuo rugsėjo tai galės padaryti ir moksleiviai. Švietimo viceministras Ramūnas Skaudžius sako, kad mokiniai atostogauti galės išeiti bet kurioje klasėje, jei dėl ligos arba motinystės rekomenduos gydytojas. Anot viceministro, moksleivis per akademines atostogas išlaikys mokinio statusą. Atostogos ilgiausiai gali būti pratęstos iki trejų metų, dažniausiai, jei mokinė susilaukė vaiko.

Vilniaus miesto savivaldybė praneša, kad mieste pradėjo veikti du nauji bendruomeniniai BĮ „Vilniaus miesto krizių centro“ padaliniai. Nedideliuose iki 8 vaikų priimsiančiuose namuose sukurta saugi aplinka vaikams, laikinai paimtiems iš tėvų ar globėjų. Savivaldybė pažymi, kad krizių centras – tai pirmoji įstaiga, į kurią patenka vaikai, kai jų tėvams laikinai apribojamos teisės ir jų negali prižiūrėti artimi giminaičiai, emociniais ryšiais susiję asmenys ar budintys globėjai. Šiuose namuose vaikai apgyvendinami laikinai – iki 3 mėnesių.

Policija liepos 28 d. skyrė 25 eurų baudą visuomenininkui ir komikui **Olegui Šurajevui** už nedidelį viešosios tvarkos pažeidimą Seime ir kai kurių politikų įžeidinėjimą. Administracinio nusižengimo protokolu nukentėjusiaisiais įvardijami Seimo nariai Aidas Gedvilas, Mindaugas Puidokas, Remigijus Žemaitaitis, Dainius Kepenis, Agnė Širinskienė, Petras Gražulis.

Vyriausioji rinkimų komisija (VRK) liepos 27 d. įregistavo aštuonis kandidatus dalyvauti rugsėjo pradžioje vyksiančiuose pirmalaikiuose Seimo nario rinkimuose Raseinių-Kėdainių apygardoje. Nauji Seimo nario rinkimai Raseinių-Kėdainių apygardoje rugsėjo 3 dieną rengiami po to, kai čia išrinktas **Arvydas Nekrošius** atsisakė parlamentaro mandato, kad galėtų eiti mero pareigas. Naujai išrinktas Seimo narys pareigas eis iki eilinių parlamento rinkimų metų rudenį.

Šiaulių ir Telšių apskrčių Kriminalinės policijos ekonominių nusikaltimų tyrimo padalinių pareigūnai demaskavo šešėlyje veikusį kontrabandinį cigarečių sandėlį. Kratų metu buvo rasta nelegalių rūkalų, kurių vertė siekia daugiau nei 2 mln. eurų, rašoma policijos pranešime žiniasklaidai.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

JAV SENATAS PRITARĖ, KAD KITAIŠ METAIS BŪTŲ PADIDINTA PARAMA BALTIJOS ŠALIŲ GYNYBAI

JAV Senatas.

Reuters

Jungtinių Valstijų Senatas liepos 27 d. vakarą abiejų partijų balsų dauguma priėmė savo svarbaus 2024 metų išlaidų gynybai įstatymo projekto versiją, į kurią įtrauktas iniciatyvos finansavimas kitiems metams, skirtas bendradarbiavimui saugumo srityje su Estija, Latvija ir Lietuva, padidintas iki 228 mln. dolerių (beveik 208 mln. eurų).

Senato įstatymo projekte, priimtame abiejų partijų 86 balsais „už“ ir 11 – „prieš“, „Baltijos saugumo iniciatyvai skirta 228 mln. JAV dolerių, 20 mln. JAV dolerių daugiau, nei prezidento prašytame biudžete, kad būtų remiamas nuolatinis bendradarbiavimas saugumo srityje su Estija, Latvija ir Lietuva“, – savo pranešime pažymėjo JAV Senato Asignavimų komitetas.

Senato Ginkluotųjų pajėgų komitetas pažymėjo, kad „Estijos, Latvijos ir Lietuvos tautos įnešė svarų indėlį kaip NATO narės ir kaip pagrindinės tarptautinės koalicijos, remiančios Ukrainą, atsakant į neteisėtą ir neišprovokuotą Rusijos Federacijos karą, dalyvės“, teigiama komiteto pranešime dėl Senato įstatymo projekto.

„Gynybos departamentui vertinant bendradarbiavimo saugumo srityje programavi-

mą 2024 finansiniais metais, komitetas tikisi, kad ir toliau bus skiriamas dėmesys toms šalims, kurias labiausiai tiesiogiai veikia Rusijos agresijos keliamos nuolatinės grėsmės saugumui Europos rytiniame flange“, – rašoma toliau. – Be to, pirmenybė turėtų būti teikiama, prireikus, šalims, kurioms reikia pagalbos papildant Ukrainai suteiktus karinius pajėgumus.”

Komitetui rekomendavus, į Senato įstatymo projektą įtraukta nuostata, pagal kurią gynybos sekretorius, pasikonsultavęs su valstybės sekretoriumi, per 180 dienų nuo įstatymo projekto priėmimo dienos turi pateikti Kongreso gynybos komitetams ataskaitą apie pažangą, padarytą įgyvendinant daugiamečią bendradarbiavimo saugumo srityje strategiją ir išlaidų planą, pateiktą 2021 metų birželį ataskaitoje dėl Baltijos saugumo iniciatyvos.

Pagal Senato įstatymo projektą Nacionalinės gynybos įgalinimo įstatyme (NDAA) 2024 finansiniams metams numatytas rekordinis 831,781 mlrd. dolerių (755,311 mlrd. eurų) gynybos biudžetas, apimantis išlaidas įvairioms svarbioms sritims ir pastangoms – nuo visuotinės parengties ir atgrasymo pastangų keliose

pasaulio dalyse, naujų ir esamų orlaivių, laivų ir povandeninių laivų bei infrastruktūros atnaujinimo iki medicininių tyrimų, mokslo ir technologijų, taip pat karių užmokesčio didinimo ir kitos socialinės paramos jiems ir jų šeimoms.

Anksčiau šį mėnesį Atstovų Rūmai priėmė savo 2024 metų gynybos įstatymo projekto versiją – 219 balsais „už“ ir 210 balsais „prieš“, pranešė naujienų agentūra AP.

Nors Atstovų Rūmų Ginkluotųjų pajėgų komitetas paketą palaikė beveik vienbalsiai, demokratai atsisakė pritarti atnaujintam įstatymo projektui, kuris „nukrypsta nuo tradicinės karinės politikos, nes respublikonų papildymai blokuoja abortų draudimą, įvairovės iniciatyvas Pentagone ir translyčių priežiūrą, kurie smarkiai suskaldė rūmus”.

Prieš JAV prezidentui Joe Bidenui (Džo Baidenui) pasirašant įstatymą, rudenį pirmiausia turi būti suderintos abiejų Kongreso rūmų įstatymo projekto versijos.

Anksčiau JAV patvirtino 225 mln. dolerių (204,36 mln. eurų) paramą Baltijos šalių saugumui šiais fiskaliniiais metais – daugiau nei 2022 metais, kai buvo skirta 150 mln. dolerių (136,24 mln. eurų). **LRT**

JAV PADĖS AUSTRALIJAI VYSTYTI RAKETŲ GAMYBĄ

JAV padės Australijai vystyti raketų gamybos ir eksporto pramonę ir taip padidins savo mažėjančias ginklų atsargas, šeštadienį po aukšto lygio abiejų šalių derybų pareiškė pareigūnai.

„Tikimės, kad po dvejų metų raketos bus pradėtos gaminti Australijoje“, – žurnalistas sakė Australijos gynybos ministras Richardas Marlesas, sveikindamas projektą kaip postūmį jo šalies gynybai ir pramonės bazei. „Tikrai

džiaugiamės žingsniais, kurių imamės kurdami valdomųjų ginklų ir sprogstamosios amunicijos gamybą šioje šalyje“, – teigė jis.

Pagal šį projektą Australija kurs tikslaus nutaikymo daugkartinio paleidimo raketų sistemas – vadinamąsias GMLRS.

JAV valstybės sekretorius Antony Blinkenas ir Pentagono vadovas Lloydas Austinas vyko į Brisbaną paskelbti šio pranešimo, kuris buvo parengtas po diskusijų su

R. Marlesu ir Australijos užsienio reikalų ministre Penny Wong,

Karas Ukrainoje smarkiai apkrauna karines tiekimo grandines Jungtinėse Valstijose ir nuolat mažina raketų ir kitos amunicijos atsargas.

Šiuo metu Australija pradeda savo ginkluotųjų pajėgų pertvarką, orientuodamasi į tolimojo nuotolio smogiamųjų pajėgų pajėgumus, siekdama išlaikyti galimus priešus, tokius kaip Kinija, per atstumą. **LRT**

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

1960 Town Dr., Naperville, IL 60565-2029

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$2.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

SUNKUS KELIAS

Po istorinių derybų „Radio Svoboda” pranešė: „Vilniuje baigėsi NATO viršūnių susitikimas. Ukrainos prezidentas Volodymyras Zelenskis, kalbėdamas spaudos konferencijoje, pareiškė, kad jo šalies įstojimo į Šiaurės Atlanto aljansą kursas buvo žengtas, tačiau tai taps įmanoma tik pasibaigus karui Ukrainoje. Tačiau jis džiaugiasi, kad G7 šalys pasirašė deklaraciją dėl saugumo garantijų Ukrainai.

„Sulaukėme daug teigiamų atsiliepimų. Susivienijimo sulaukėme tikrai, o vadovai palaikė Ukrainą. Vienareikšmiška, kad Ukraina bus NATO, kai tik stabilizuosis saugumo situacija. Man buvo labai svarbu, kad deklaracijoje būtų nurodytos saugumo sąlygos. Tik va sąlygas gavome, o apie saugumą tebekalbame”, – sakė V. Zelenskis.

„Niekas su niekuo neiškeis Ukrainos narystės NATO. Nežinau, ar visi yra man atviri iki galo ir ar viskas yra tiesa, bet mes pasitikime savo partneriais, kurie šiandien padeda mums laimėti šį karą”, – pabrėžė jis. Kartu V. Zelenskis sakė, kad kol Ukraina nėra NATO narė, ji nėra suinteresuota dislokuoti NATO karius ir ginklus savo teritorijoje.

Vienas iš klausimų, kurį V. Zelenskis Vilniuje aptarė su NATO šalių vadovais, buvo jo reikalavimas perduoti Ukrainai tolimojo nuotolio ginkluotę, ypač ATACMS raketų sistemas. Teigiamas sprendimas šiuo klausimu nebuvo priimtas. Ukrainos prezidentas pareiškė, kad tęs derybas šioje srityje. Jis taip pat išreiškė įsitikinimą, kad Ukraina laimės karą dar iki kito NATO viršūnių susitikimo, kuris įvyks 2024 metų birželį Vašingtone.”

Po šio istorinio Lietuvai įvykio (juk pirmą kartą šalies istorijoje suvažiavo NATO viršūnių vadovai ir Didžiojo septyneto vadai!) vasaros nuotaika po truputį privertė užmiršti susitikimo nuotaikas ir nepatogumus. Prieš NATO viršūnių susitikimą Vilniuje buvo nemažai žmonių, puoselėjusių viltį, kad Ukraina sulauks kvietimo jungtis į šį gynybinį aljansą. Deja, taip neįvyko: oficialiai buvo pareikšta, kad kol kas Ukraina nekviečiama jungtis prie Aljanso, tačiau „NATO ir toliau laikosi „atvirų durų” politikos, ir Ukraina bus pakviesta į NATO, kai bus įvykdytos visos sąlygos, tačiau dabar tai neįmanoma, nes tai reikštų JAV įtraukimą į karą su Rusija”. Taip pat sutarta, kad Ukrainai nereikės įvykdyti NATO narystės veiksmų plano (*angl. Membership Action Plan*) reikalavimų, kuriuos turi įvykdyti kiekviena valstybė pretendente. Kaip viena svarbiausių Ukrainos stojimo į NATO sąlygų pabrėžiamas demokratijos stiprinimas ir anti-korupcinė reforma. Visgi iš Vilniaus prezidentas V. Zelenskis negrįžo tuščiomis – Ukrainai pažadėta didelė finansinė ir karinė pagalba, sutarta dėl Ukrainos ir NATO tarybos ir t. t. Kodėl didžiosios NATO valstybės JAV ir Vokietija vengė Vilniuje pakviesti Ukrainą jungtis prie Aljanso, galima tik spėlioti: vieni teigia, kad tai kažkokie Vokietijos ir Rusijos finansinių sluoksnių susitarimai, kiti – kad iš Obamos laikų ateinantys mums nežinomi reikalai, o dar kiti – kad Aljansas šiuo metu tiesiog nepasiruošęs rimtam kariniam konfliktui su Rusija (ypač branduoliniam). Taigi atsakymo į šį klausimą dar teks palaukti.

VOKIETIJA PERMASTO SANTYKIUS SU KINIJA

Pastaruosius kelis dešimtmečius Vokietija ekonomikos augimą grindė trimis prielaidomis: pigiomis energetikos žaliavomis iš Rusijos; intensyvėjančia prekyba su Kinija; ir mažomis išlaidomis gynybai dėl Jungtinių Valstijų teikiamų saugumo garantijų.

Ši strategija žlugo Rusijos didelio masto invazijos į Ukrainą fone.

Per trumpą laiką Berlynas sugebėjo persiorientuoti. Energetikoje priklausomybė nuo Rusijos buvo eliminuota – nuo šių metų pradžios Vokietija nebeperka žaliavų iš agresoriaus. Keičiasi ir požiūris į saugumą – kancleris Olafas Scholzas patvirtino, jog kitąmet išlaidos gynybai pasieks NATO Aljanse užsibrėžtus 2 proc. bendrojo vidaus produkto.

Lieka komplikuoti santykiai su Kinija.

Vokietija, bandydama atliepti šią dilemą, prieš kelias dienas paskelbė santykių su Kinija strategiją. Tai – pirmasis toks Vyriausybės dokumentas, rodantis, kad ankstesnė kryptis prioritetizuoti pragmatinę ekonominę naudą nebegali tęstis. Geopolitinės, vertybinės ir ekonominės Vakarų šalių skirtys su Kinija auga. Tad strategijoje Berlynas bando atrasti naują balansą tarp ekonominių interesų ir nacionalinio saugumo.

Viena vertus, Kinija yra didžiausia Vokietijos prekybinė partnerė – pernykštė dvišalių prekybinių santykių vertė siekė beveik 300 mlrd. eurų. Lyginant su 2021-aisiais, augimas siekia 21 proc. Be to, didžioji dalis retųjų žemės

elementų, reikalingų elektromobilių ir kitų technologijų gamybai, Vokietiją pasiekė būtent iš Kinijos. Kita vertus, Kinijos parama brutalią agresiją vykdančiai Rusijai, ekonominio šnipinėjimo ir spaudimo Vakarų kompanijoms atvejai negali likti nuošalyje.

Vyriausybės siūloma formulė atitinka tai, ką kalba Europos Sąjungos lyderiai; nebus siekiama nutraukti ekonominių ir diplomatinių santykių su Kinija, nes tai būtų pernelyg žalinga. Tačiau bus mėginama sumažinti rizikas. Pavyzdžiui, ieškant alternatyvių Kinijai tiekėjų ypatingos svarbos prekėms bei atveriant naujas rinkas Vokietijos verslams Azijoje.

Tai nėra detalus planas, tad abstrakčios formuluotės kels klausimų dėl jų realizavimo praktikoje. Bet žingsnis į priekį – akivaizdus; Vokietija vengia kartoti klaidą, kuri padarė šalį pažeidžiamą Rusijos agresijos fone. Be to, kai kurie sprendimai – pvz., ribojant Kinijos investicijas į strategiskai reikšmingus ekonomikos sektorius, – jau virsta realybe.

Susitarti nebuvo lengva, mat interesai šalies viduje išsiskiria. Valdančiąją daugumą sudarantys Žalieji palaikė kritišką laikyseną Kinijos atžvilgiu. Tuo metu kanclerio Scholzo socialdemokratai, atspindėdami ir verslo nuogąstavimus, siūlė nuosaikesnes formuluotes.

Šis konsensusas bus svarbi gairė ir platesniame Europos Sąjungos politikos Kinijos atžvilgiu kontekste. Kol kas plataus sutarimo dėl požiūrio į Pekiną nėra. Senasis žemynas, atliepdamas geopolitinius iššūkius, turės ne tik sukurti santykių su Kinija formulę, bet ir ją efektyviai realizuoti.

Linas Kojala, politologas, LRT

RUSIJA AFRIKOS VALSTYBĖMS ŽADA NEMOKAMŲ GRŪDŲ

Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas liepos 24 d., pradėdamas aukščiausiojo lygio susitikimą su Afrikos šalių vadovais, rengiamą praėjus vos savaitei po to, kai Rusija pasitraukė iš Ukrainos grūdų eksporto susitarimo, pasiūlė nemokamų grūdų šešioms neturtingoms Afrikos šalims.

Pagrindinėje aukščiausiojo lygio susitikimo kalboje V. Putinas pažadėjo nusiųsti grūdų į šešias Afrikos šalis. „Artimiausiais mėnesiais galėsime užtikrinti nemokamą 25-50 tūkst. tonų grūdų tiekimą Burkina Fasui, Zimbabvei, Maliui, Somaliui, Centrinės Afrikos Respublikai ir Eritrėjai”, – sakė jis.

ELTA

Be abejo, labiausiai NATO viršūnių susitikimu Vilniuje liko nepatenkinta Rusija. Ypač ją papiktino Vakarų valstybių (ir „Didžiojo septyneto”) sprendimas aprūpinti kovojančią Ukrainą efektyvesne ginkluote... Galime neabejoti – šia linkme bus užvestas intensyvus Kremliaus propagandos malūnas, ir raginimų liautis „šerti ginklais Ukrainą” išgirsime vis daugiau netgi pas mus. Tiesą sakant, jau girdime, ir tokias nuostatas skleidžia toli gražu ne kokie nors „šeimų maršistai” ar „celofanai” su juraičiais... Beje, pas kaimynus lenkus apklausos parodė, kad didelė dalis lenkų nepritarė staigiam Ukrainos priėmimui į NATO.

Tačiau NATO pasipildė nauju nariu – į Aljansą stoja Švedija. Matyt, kaip ir suomiai, švedai suvokė, kad net ir „didžiausias NATO išreikštas susirūpinimas” rusų užuolimo atveju jų neapgintų. Tai nepaprastai svarbus įvykis, ypač Baltijos šalims, nes Baltija tampa vidine NATO jūra, kurioje Rusijos veikimas labai komplikuojasi, o Karaliaučiaus sritis, agresyviojo Kremliaus forpostas į Vakarus, atsiduria izoliacijoje.

Įdomu, kaip karinę pagalbą Kijyvui pastaruoju metu vertina Europos Sąjungos šalių gyventojai? Į tai atsakė Eurobarometro apklausa. (Eurobarometras - tai 1973 m. įkurta Komisijos tarnyba, tirianti ir analizuojanti viešosios nuomonės tendencijas visose valstybėse narėse bei šalyse kandidatėse. Žinodama plačiosios visuomenės požiūrį Europos Komisija gali geriau rengti teisės aktų pasiūlymus, priimti sprendimus ir vertinti savo darbą. „Eurobarometras” naudojasi ir visuomenės, ir tikslinių grupių apklausų duomenimis, - aut. past.) Taigi, Eurobarometro apklausos duomenimis, karinę pagalbą Kijyvui palaiko 64 proc. ES gyventojų. Remiantis apklausos rezultatais, akivaizdu, kad ginkluotės tiekimą Ukrainai už ES lėšas mažiausiai palaiko Bulgarijoje (30 proc.), Kipre (36 proc.), Slovakijoje (37 proc.). Ir atvirkščiai – daugiausia palaiko Švedijoje (93 proc.), Portugalijoje (90 proc.), Suomijoje ir Danijoje (po 89 proc.). Vokietijoje šis rodiklis žemesnis už vidutinį – tik 62 proc. vokiečių pritaria ginkluotės Ukrainai finansavimui už ES lėšas. Kur kas didesnio palaikymo sulaukia humanitarinės pagalbos teikimas nuo karo nukentėjusiems Ukrainos žmonėms – tam pritaria 88 proc. ES gyventojų. Karo pabėgėliams šelpti skirtas lėšas teigiamai vertina 86 proc., tiesioginę finansinę paramą Ukrainai – 75 proc. apklaustųjų.

Eurobarometro apklausoje buvo klausimas ir apie sankcijų Rusijai palaikymą: joms pritarė 72 proc. apklaustųjų ES gyventojų, o 66 proc. iš jų pritarė ir draudimui Europos Sąjungoje transliuoti Rusijos masinių informavimo priemonių, pavyzdžiui, „Sputnik” ir RT („Rusijos televizija”), informaciją (tiksliau būtų sakyti – propagandą, - aut. past.).

Gera žinia ta, jog 82 proc. apklaustųjų ES gyventojų tebmano, kad Europos Sąjunga privalo kiek galima greičiau sumažinti savo priklausomybę nuo rusiškų energetinių šaltinių; o juk žiemą šis rodiklis buvo aukštesnis – 84 proc. Matyt, vasaros karščiai europiečius privertė užmiršti pavojų sušalti.

Kęstutis Šilkūnas

LIETUVOS VYRIAUSYBĖ SKYRĖ BEVEIK 300 MLN. EURŲ KARINĖS INFRASTRUKTŪROS IR KARINIO MOBILUMO PROJEKTAMS FINANSUOTI DAR ŠIEMET

Lietuvos Vyriausybė pritarė Finansų ministerijos teiktam nutarimo projektui, kuriuo dar šiemet 276,72 mln. eurų būtų skiriami Krašto apsaugos ir Susisiekimo ministerijoms karinės infrastruktūros projektams, užtikrinant operatyvų NATO sąjungininkų priėmimą Lietuvoje bei karinio mobilumo ir dvigubo naudojimo (karinėms ir civilinėms) projektų valstybinės reikšmės keliuose įgyvendinimui. Iš viso karinės infrastruktūros ir karinio mobilumo projektams 2023–2025 metais numatoma skirti beveik 540 mln. eurų, iš kurių laikino solidarumo įnašo lėšos sudarys 380 mln. eurų. 2023 m. projektams skiriama 279,72 mln. eurų, 2024 m. numatoma skirti 220 mln. eurų, 2025 metams – 40 mln. eurų.

„Vertinant geopolitinį kontekstą bei siekiant Lietuvai sparčiau pasirengti galimoms rizikoms spartiname karinės infrastruktūros ir karinio mobilumo projektų įgyvendinimą skiriant papildomas lėšas dar šiais metais. Lietuvos žmonių saugumas yra Vyriausybės prioritetas, todėl stengiamės kryptingai dirbti dėl nacionalinio saugumo, ypač esant demokratijos ir Europos Sąjungos pasienyje“, – pažymėjo finansų ministrė Gintarė Skaistė.

Lietuvos Vyriausybės priimtame nutarime 128,3 mln. eurų skiriami Krašto apsaugos ministerijai karinio dalinio infrastruktūros sukūrimo (vystymo), šaudmenų ir sprogmenų sandėlių šaudyklų

ir kitos mokymams skirtos infrastruktūros projektavimo ir statybos projektams įgyvendinti, taip pat Rūdninkų karinio poligono vidaus kelių tinklo projektavimo ir tiesimo, privažiuojamojo kelio į Rūdninkų karinį poligoną iš valstybinio kelio Nr. 176 rekonstravimo, vandenvietės, vandentiekio tinklų ir nuotekų tvarkymo tinklų plėtos iki Rūdninkų karinio poligono ribos ir Rūdninkų kaime projektams įgyvendinti.

Tuo pačiu Susisiekimo ministerijai skiriami 148,42 mln. eurų karinio mobilumo ir dvigubo naudojimo projektams valstybinės reikšmės keliuose: Pabradė–Meškerinė ruožo nuo 5,258 iki 11,128 km kapitaliniam remontui, privažiuojamųjų kelių į Rūdninkų karinį poligoną įrengimui, valstybinės reikšmės krašto kelio Molėtai–Pabradė ruožo nuo 10,985 iki 15,405 km rekonstravimui, valstybinės reikšmės krašto kelio Molėtai–Pabradė ruožo nuo 17,925 iki 23,074 km kapitaliniam remontui, VIA BALTICA ruožo nuo Marijampolės iki Lietuvos–Lenkijos sienos plėtrai (I–III etapai), viduriniojo tilto per Nerį ir viadukų, esančių valstybinės reikšmės magistralinio kelio A1 Vilnius–Kaunas–Klaipėda ruože nuo 99,03 iki 100,47 km, rekonstravimui.

Lietuvos Vyriausybės pritarimo sulaukęs Finansų ministerijos parengtas nutarimo projektas teiktas po liepos

pradžioje įvykusio Karinio mobilumo transporto ir karinės infrastruktūros projektų priežiūros komisijos posėdžio.

Primename, jog Seimas gegužės 9 d. pritarė Laikinojo solidarumo įnašo įstatymui, kuriuo dalis netikėtų bankų grynųjų palūkanų pajamų nukreipiama karinio mobilumo ir dvigubo naudojimo (civilinėms ir karinėms reikmėms) transporto, taip pat karinės infrastruktūros, reikalingos priimančiosios šalies paramai užtikrinti, pritaikymo ir (ar) sukūrimo projektams finansuoti.

Laikinas solidarumo įnašas apskaičiuojamas nesukeliant neigiamų pasekmių Lietuvos konkurencingumui, kadangi būtų taikomas tik nelauktai kredito įstaigų palūkanų pajamų daliai, kuri nėra sietina su verslo sprendimais. Laikinas solidarumo įnašas mokamas už 2023 ir 2024 m., atskiriant nelauktas pajamas nuo įprastų pajamų. Terminuotai nustatytas 60 proc. laikino solidarumo įnašo tarifas tik daliai grynųjų palūkanų pajamų, kuri daugiau kaip 50 proc. viršija ketverių finansinių metų vidurkį. Taigi,

Lietuvos kariuomenei pristatyta nauja krovininių sunkvežimių ir daugiataksių automobilių partija. **LR KAM nuotr.**

įnašas nustatytas taip, jog būtų taikomas tik neplanuotas pajamas gaunančioms kredito įstaigoms ir galiotų ribotą laiką. Grynųjų palūkanų pajamų pertekliui nesant – įnašas netaikomas. Be to, paliekamas pakankamas pajamų rezervas galimiems nuostoliams dėl paskolų kokybės pablogėjimo, išaugusioms operacinėms ir kitoms išlaidoms padengti.

Laikino solidarumo įnašo poreikis atsirado dėl laikinai galinčių reikšmingai išaugti bankų pelnų, kuriuos daugiausiai lėmė pastarųjų dvejų metų ekonominiai ir geopolitiniai veiksniai ir atsakas į juos, o ne verslo sprendimai. Koronaviruso pandemijos metu valstybė skyrė beprecedentę paramą verslui ir žmonėms. Tai ne tik mažino įmonių bei namų ūkių kredito riziką, o kartu ir nuostolių potencialą bankams, bet ir

didino likvidumo lygį finansų sistemoje. Tai Lietuvoje sąlygojo sparčiausiai euro zonoje – 52 proc. – augantį indėlių lygį ir 11 mlrd. eurų daugiau sukauptų rezidentų indėlių nei paskolų. rusijai pradėjus karą Ukrainoje, sustiprėjus infliaciniams procesams, Europos Centrinis Bankas (ECB) reikšmingai padidino pagrindines palūkanų normas. Esamas likvidumo perteklius riboja bankų paskatas didinti indėlių palūkanų normas, o istoriškai didžiausių likvidumo perteklių bankai daugiausia laiko centrinio banko sąskaitoje. Už šias lėšas ECB komerciniams bankams sumoka palūkanas. Dėl didžiulio ir neįprasto tokioje situacijoje likvida turto pertekliaus šios pajamos nepriklauso nuo bankų priimtų verslo sprendimų, todėl laikomas neplanuotomis. **LRV**

D. NAUSĖDIENĖ DALYVAVO SUSITIKIME SU LOTYNŲ AMERIKOS IR KARIBŲ ŠALIŲ VADOVŲ SUTUOKTINĖMIS IR PARTNERĖMIS

Lietuvos pirmoji ponija D. Nausėdienė Briuselyje dalyvavo susitikime su Lotynų Amerikos ir Karibų šalių lyderių sutuoktinėmis ir partnerėmis. *Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotrauka/ Eivydą Kinaitis*

Lietuvos pirmoji ponija Diana Nausėdienė liepos 18 d., pirmadienį Briuselyje susitiko su Lotynų Amerikos bei Karibų šalių vadovų, dalyvaujančių

trečiajame Europos Sąjungos ir Lotynų Amerikos bei Karibų šalių viršūnių susitikime, sutuoktinėmis ir partnerėmis.

Susitikimą inicijavo Europos

Tarybos Pirmininko Charles'io Michelio sutuoktinė Amélie Derbaudrenghien. Jame kalbėta apie šalių pirmųjų ponių veiklas, jų vaidmenį ir indėlį,

siekiant glaudesnio valstybių bendravimo ir bendradarbiavimo, apie minkštosios galios reikšmę ir jos poveikį.

„Ką tik pasibaigęs Vilniaus viršūnių susitikimas dar kartą parodė: šalių lyderių sutuoktinių bei partnerių indėlis globalių iššūkių kontekste, siekiant puoselėti žmogiškąsias vertybes ir humaniškumo principus, yra ištis svarbus ir reikšmingas. Norėčiau paraginti pasinaudoti šia patirtimi, turime visas galimybes drauge imtis aktyvių veiksmų, kurie atneštų naudą mūsų visuomenėms ir valstybėms“, – sakė Lietuvos pirmoji ponija.

Pagrindinės Briuselyje vykstančio susitikimo, kuriame dalyvauja Prezidentas Gitanas Nausėda, temos – ES ir Lotynų Amerikos bei Karibų šalių bendradarbiavimo stiprinimas, globalūs saugumo iššūkiai, Rusijos sukulto karo Ukrainoje globalūs padariniai.

Prezidento komunikacijos grupė

LIETUVA BURIA UKRAINOS IŠMINAVIMO KOALICIJĄ

Lietuva buria išminavimo koaliciją ir kviečia prisidėti šalis, turinčias galimybes rengti išminuotojus ar aprūpinti ukrainiečių karius reikiama įranga. Lietuvos krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas apie tai pranešė liepos 18 d. dalyvaudamas nuotoliniame Ramšteino formato Ukrainos rėmėjų susitikime.

Gynybos resursų agentūra prie Lietuvos krašto apsaugos ministerijos birželio 27 d. pasirašė sutartį dėl oro gynybos sistemos NASAMS paleidėjų įsigijimo su Norvegijos kompanija „Kongsberg“. Juos Ukrainos kariuomenei planuojama perduoti rudenį.

Gynybos ministrai pristatė naujausius savo šalių paramos Ukrainai paketus. Naujausio Lietuvos paramos paketo Ukrainai liepos mėnesį vertė – 24 mln. eurų. **LR KAM**

PASAULIO LIETUVIŲ VIENYBĖS DIENOS PROGA PAGERBTI IŠKILŲS LIETUVOS DIASPOROS ATSTOVAI

Liepos 17 dieną, minint Pasaulio lietuvių vienybės dieną ir legendinių lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydį per Atlantą, užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis skyrė iškiliems Lietuvos diasporos atstovams garbės ženklą „Už pasaulio lietuvių nuopelnus Lietuvai“ apdovanojimus.

JAV lietuvių organizacijai „Lietuvos vyčiai“, šiais metais skaičiuojančiai jau 110-uosius veiklos metus, už ilgametį JAV lietuvių vienijimą, paramą Lietuvos laisvės siekiui ir indėlį į nepriklausomos Lietuvos kūrimą bei paramos telkimą skirtas aukščiausias garbės ženklą apdovanojimas – Aukso Vytiš.

Garbės ženklo medaliai už ypatingus nuopelnus puoselėjant lietuvių užsienyje, skatinant užsienyje gyvenančių lietuvių išitraukimą į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą, skirti Argentinos lietuvių muziejui „Olgrun“ (Argentina), pirmajam atkurtos Italijos lietuvių bendruomenės pirmininkui Sauliui Augustinui Kubiliui (Italija), Susivienijimo Lietuvių Amerikoje (SLA) valdybos viceprezidentui Daniui Rimvydui Glinskiui, Pasaulio lietuvių centro Lemonte vadovui (2008–2023 m.), Pasaulio lietuvių centro valdybos nariui Linui Gyliui (JAV), Mažosios Lietuvos fondo ir draugijos

tarybos pirmininkui, Čikagos Ziono lietuvių liuteronų parapijos klebonui Valdui Aušrai (JAV), JAV lietuvių bendruomenės Naujosios Anglijos apygardos pirmininkei Reginai Balčaitienei (JAV), JAV lietuvių bendruomenės Kultūros tarybos pirmininkei Giedrei Elekšytei-Kniežai (JAV), pirmajam Lietuvos diasporos profesionalų klubui užsienyje Londono Sičio lietuvių klubui (Jungtinė Karalystė), Toronto tautinių šokių ansamblio „Gintaras“ vadovui (1965–2005 m.) Juozui Karasiejui (Kanada), didžiausios Kanadoje lietuviškos Toronto Prisikėlimo parapijos klebonui Jonui Šileikai

(Kanada), Monrealio lietuvių bendruomenės pirmininkei Daivai Jaugelis (Kanada), Jano Nowako-Jezioranskio Rytų Europos kolegijos prezidentui Laurynui Vaičiūnui (Lenkija).

Pasaulio lietuvių vienybės diena kasmet minima liepos

17-ąją. 1933 metais šią dieną legendiniai lakūnai Steponas Darius ir Stasys Girėnas skrido per Atlantą vedami tikslo suvienyti skirtingose Atlanto pusėse gyvenančius tautiečius. Šiemet sukanka 90 metų nuo istorinio skrydžio.

LR URM

JAV LIETUVIAMS MININT WELLESO DEKLARACIJOS METINES, KONGRESMENAS SIEKIA MILIJARDO DOLERIŲ BALTIJOS ŠALIŲ GYNYBAI

Prieš 83 metus paskelbta vadinamoji Sumnerio Welleso deklaracija, kuria Jungtinės Amerikos Valstijos pradėjo Baltijos šalių okupacijos nepripažinimo politiką. Amerikos lietuviai, latviai ir estai ta proga susirinko prie deklaracijos autoriaus Sumnerio Welleso kapo Vašingtone.

Kasmet šiose kapinėse, prie kapo, kuriame palaidotas amerikiečių diplomatas Sumneris Wellesas, susirenka lietuviai, latviai ir estai su gėlėmis nuo visų trijų šalių.

Iš kairės: JAV prezidentas Franklinas D. Rooseveltas; Valstybės sekretorius Cordellis Hullas; Karo sekretoriaus padėjėjas Louisas Johnsonas ir valstybės sekretorius Sumneris Wellesas.

AP

Šiemet čia atėjo ir Henry Gaidis, trečios kartos Amerikos lietuvis. Į JAV imigravo dar jo seneliai prieš daugiau nei šimtą metų, bet lietuviškai jis vis dar supranta.

„Šiandien aš šneku lietuviškai, bet kaip penkių metų berniukai šneka. Aš suprantu lietuviškai, bet negaliu kalbėti“, – sako H. Gaidis.

Toliau jis tęsia angliškai: „Turite prisiminti: kai rusai užėmė Lietuvą, daugybė žmonių Jungtinėse Valstijose žiūrėjo į Rusiją kaip į sąjungininką prieš vokiečių fašistus.“

Nepaisant to, 1940-ųjų liepą valstybės sekretoriaus pavaduotojas S. Wellesas paskelbė dokumentą, kuriuo JAV oficialiai pareiškė nepripažįstanti Baltijos šalių okupacijos.

Susirinkusieji prie jo kapo skaito deklaracijos tekstą:

„Amerikiečiai nepritaria grobuoniškam elgesiui, nesvarbu, kur jis bevyktų.“

„Su šiuo dokumentu atėjo kitas nedidelis dalykas, apie kurį mažai kas Europoje girdėjo, – aiškina H. Gaidis. – Nuo to laiko kiekvienas žemėlapis, išspausdintas Jungtinėse Valstijose per visą Šaltąjį karą, vaizdavo Lietuvą, Latviją ir Estiją kaip rusų imperijos dalį, bet ant tų žemėlapių mažomis raidėmis būdavo parašyta: Jungtinės Valstijos nepripažįsta Lietuvos, Latvijos ir Estijos prijungimo prie Sovietų Sąjungos.“

Augdamas H. Gaidis apie deklaraciją žinojo, kaip ir kiti Amerikos lietuviai.

„Kai maži vaikai prasikals, tėvai juos gąsdina: jei būsi blogas, tavo nusineš velniai, – pasakoja JAV lietuvis. – Su manimi buvo kitaip: jei būsi blogas, ateis rusai. Išsivystė didžiulė neapykanta Sovietų

Sąjungai.“

Šiandien Welleso deklaraciją aktualumu keičia kiti dokumentai. JAV Kongrese – Baltijos saugumo iniciatyvos aktas.

Kongresmenas Donas Baconas – vienas aktyviausių jo rėmėjų. Įstatymo projektas Baltijos šalių gynybai per trejus metus skirtų iki milijardo dolerių.

„Mūsų tikslas – galingi oro gynybos pajėgumai Baltijos šalims, – sako Respublikonų partijos atstovas. – Taip pat vieną dieną norėtume ir NATO divizijos su amerikiečių kariais joje. Visa tai – atgrasymo priemonė. Norime, kad Rusija žinotų: jei lendate prie Baltijos šalių, tai lendate prie Amerikos.“

Kongresmenas D. Baconas įsitikinęs – Amerikos vaidmuo yra padėti šį kartą išlaikyti nepriklausomybę.

Augustinas Šemelis, LRT

UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOJE LANKĖSI LIETUVIŲ IŠEIVIJOS STUDENTŲ STAŽUOTĖS DALYVIAI

Birželio 29 dieną užsienio reikalų viceministras Jonas Survila susitiko su jaunaisiais Lietuvos diasporos atstovais iš Jungtinių Amerikos Valstijų ir Kanados, dalyvaujančiais Lietuvių išeivijos studentų stažuotės programoje.

Susitikimo metu programos dalyviams buvo pristatyti Lietuvos diasporos politikos strateginiai tikslai – stiprinti ir plėsti valstybės ir diasporos ryšį, dialogą bei partnerystę, siekiant skatinti tautinės tapatybės ir lietuvių užsienyje išsaugojimą ir puoselėjimą, sudaryti sąlygas aktyvesniam diasporos dalyvavimui Lietuvos gyvenime bei grįžimui į Lietuvą

„Didžiojo jumis – jaunaisiais Lietuvos ambasadoriais, gerbiančiais savo šaknis, puoselėjančiais lietuvių ir stiprinančiais ryšį su Lietuva“, – sveikindamas stažuotės dalyvius sakė viceministras.

Viceministras J. Survila susitikimo dalyviams taip pat pristatė Lietuvos užsienio

politikos aktualijas, atsakė į gausius jaunuolių klausimus apie situaciją Ukrainoje ir būsimą NATO viršūnių susitikimą Vilniuje.

Susitikimo dalyviai buvo raginami ir toliau tęsti pažintį su Lietuva, dalyvauti įvairiose diasporos jaunimui skirtose stažuotėse ir pažintinėse programose bei apsvaistyti karjeros galimybes Lietuvoje.

Lietuvių išeivijos studentų stažuotė (LISS) – tai nuo 2009 m. vykdoma stažuotė programa, kurią organizuoja JAV lietuvių bendruomenė. Programa suteikia galimybę JAV ir Kanadoje gyvenantiems lietuvių kilmės studentams atlikti stažuotes Lietuvoje bei pažinti modernią Lietuvą, atrasti savo tautinį identitetą, sustiprinti ryšius su Lietuva. 5 savaites į Lietuvą atvykę lietuvių kilmės jaunuoliai stažuojasi pagal savo pasirinktas profesijas, tobulina lietuvių kalbos žinias, susipažįsta su Lietuvos kasdieniu ir kultūrinio gyvenimu.

LR URM

LR užsienio reikalų viceministras Jonas Survila susitiko su jaunaisiais Lietuvos diasporos atstovais iš Jungtinių Amerikos Valstijų ir Kanados, dalyvaujančiais Lietuvių išeivijos studentų stažuotės programoje.

LR URM

ŠIAURĖS AMERIKOJE VYKO PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS, Į JĮ SUSIRINKO DALYVIAI IŠ 18 ŠALIŲ

Kongreso dalyviai stovykloje „Neringa”.

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos nuotr.

Birželio 14–22 d. Jungtinėse Amerikos Valstijose (JAV) ir Kanadoje vyko XVII-asis Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas. Jame dalyvavo daugiau nei 100 pasaulio lietuvių jaunimo atstovų iš 18 šalių (Argentinos, Baltarusijos, Belgijos, Danijos, Islandijos, Ispanijos, Italijos, Jungtinės Karalystės, JAV, Kanados, Lenkijos, Nyderlandų, Prancūzijos, Rusijos, Švedijos, Šveicarijos, Urugvajaus ir Venesuelos), rašoma Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pranešime žiniasklaidai.

1949 m. birželio 14 d. Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas paskelbė Lietuvių chartą – pamatinį dokumentą, apibrėžiantį, ką reiškia būti pasaulio lietuviu. Chartos antrasis punktas skelbė: „Žmogus turi prigimtąją teisę laisvai išpažinti ir ugdyti savo tautybę. Lietuvis lieka lietuviu visur ir visada.” Frazė „Visur ir visada” buvo pasirinkta šio Kongreso šūkiu, kuri organizatoriams – JAV ir Kanados lietuvių jaunimui – apibūdina, ką reiškia būti lietuviu.

Kongresas prasidėjo Bostone (Masačusetsas, JAV), kuriame kongreso dalyviai turėjo galimybę susipažinti su daugiau nei šimtą metų skaičiuojančia šio miesto lietuviška kultūra. Kongreso atidarymo renginys vyko pietinėje miesto dalyje, kur įkurtas Bostono lietuvių piliečių klubas (angl. Boston Lithuanian Citizen’s Club). Renginio metu vyko panelinė diskusija, joje dalyvavo skirtingų emigracijos bangų ir JAV lietuvių kartų atstovai. Panelistai dali-

Kongreso dalyviai lanko žymias Bostono vietas.

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos nuotr.

josi savo istorijomis bei įžvalgomis apie tai, ką jiems reiškia Lietuva šių dienų kontekste.

Kongreso pagrindinė dalis – Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) delegatų suvažiavimas – vyko lietuviškoje „Neringos” stovykloje, Vermonto valstijoje. Ši vieta buvo pasirinkta siekiant Kongreso dalyviams autentiškoje aplinkoje parodyti vieną svarbiausių Šiaurės Amerikos lietuvių kultūros puoselėjimo būdų – vasaros stovyklą – kuri daugeliui tampa ilgamečių draugysčių pradžios vieta. Suvažiavimo metu buvo priimtos keturios rezolucijos, kuriomis siekiama atkreipti dėmesį ir išreikšti pasaulio lietuvių jaunimo poziciją įvairiais aktualiais klausimais.

Pirmoji suvažiavimo rezolucija – „Dėl paramos

Ukrainai ir pilietinio pasipriešinimo atsparumo stiprinimo” – išreiškia besąlygišką palaikymą ukrainiečių tautos suverenitetui, Ukrainos nepriklausomybei ir teritoriniam

vientisumui; ragina Lietuvos diasporos jaunimą prisidėti prie nacionalinės gynybos stiprinimo, esant galimybei atlikti karo tarnybą, o negalint karo tarnybos atlikti Lietuvoje,

dalyvauti Lietuvos Šaulių Sąjungos veikloje už Lietuvos ribų.

Antroji – „Dėl Baltarusijos lituanistinių mokyklų išsaugojimo ir jų darbuotojų saugumo užtikrinimo” – smerkia lietuviškų mokyklų, lietuvių kalbos ir kultūros etninėse žemėse (Rimdžiūnuose ir Pelesoje) sisteminių naikinimą Baltarusijos autoritarinio režimo iniciatyva ir tų mokyklų darbuotojų persekiojimą; ragina Lietuvos Respublikos institucijas rūpintis savo darbuotojais šiose mokyklose, kurių veikla šiuo metu yra varžoma; šioms darbuotojams patiriant Baltarusijos valdžios spaudimą ir persekiojimą, numatant konkretų pagalbos priemonių planą, suteikti jiems būtinąją finansinę, socialinę ir psichologinę pagalbą.

Trečioji – „Dėl 2024 m. gegužės 12 d. referendumo, skirto išsaugoti gimimų įgytą Lietuvos Respublikos pilietybę” – įpareigoja PLJS palaikyti ir kviesti balsavimo teisę turinčius asmenis dalyvauti referendume; skatina Lietuvos Respublikos institucijas ir nevyriausybinių sektorių skubiai imtis reikiamų veiksmų, siekiant tinkamai pasirengti būsimam referendumui.

Paskutinioji – „Dėl PLJS galimybių fondo steigimo” – skelbia PLJS galimybių fondo, kurio tikslas – suteikti finansinę paramą aktyviam diasporos lietuvių jaunimui, nepriklausomai nuo jo socioekonominės padėties, dalyvauti PLJS veiklose – steigimą; kviečia Lietuvos diasporą ir Pasaulio lietuvių jaunimui neabejingus žmones, finansiškai prisidėti prie kapitalo, reikalingo šio fondo steigimui, kaupimo, o ši fondą įsteigus, prie jo išlaikymo ir reguliaraus papildymo.

Be rezoliucijų, Suvažiavimo metu buvo priimta 15 nutarimų, kurie taps PLJS strategijos pagrindu ir virs (Nukelta į 8 psl.)

Kongreso dalyviai Monrealyje.

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos nuotr.

MINDAUGO KARŪNAVIMO DIENOS PROGA TAUTIŠKĄ GIESMĘ AIDAS ATKARTOJO KOLORADO KALNŲ VIRŠŪNĖSE

Kopimas į kalno viršūnę.

LDK vėliavos pakėlimas – Donatas Juodzevičius.

Kasmet vasarai artėjant prie pusiaukelės, lietuvių laukia viena svarbiausių valstybinių švenčių - liepos 6-ą dieną minima Mindaugo Karūnavimo diena. Kolorado tautiečiai taip pat šia proga susibūrė Regina Caeli Ermitaže, prisiminti ir prasmingai pami-

tyn ir drauge nešant trispalvę, bendruomenės nariai sustojo septyniuose stotelėse, kuriose prisiminė svarbiausias Lietuvos istorijos akimirkas, bei ją gynusius didvyrius. Istorinius apmąstymus išmintingais žodžiais pradėjo Brolis Pranciškus. Jis trumpai

Vaida Juodzevičienė su sūnum.

Šventės dalyviai prie lietuviško kryžiaus.

nėti šį istorinį įvykį. Saulėtą sekmadienio rytą Kolorado lietuviai pradėjo Šv. Mišiomis, kurias aukėjo brolis Pranciškus. Šv. Mišios vyko nuostabioje kopyltėlėje po atviru dangumi. Svarbūs ir prasmingi brolio Pranciškaus žodžiai maišėsi kartu su paukščių čiulbesiu. Tokia nepakartojama atmosfera apgaubė kiekvieną dalyvį ramybės bei vienybės skraiste. Pasibaigus šv. Mišioms, atėjo laikas iškelti istorinę LDK vėliavą prie lietuviško kryžiaus. Raudoname fone jojantis Vytis plevėsavo kalnų vėlyje skambant Maironio eilėms „Graži tu, mano brangi tėvyne“. Klausant šių žodžių, apdainuojant Lietuvą, nostalgija ir meilė virpino susirinkusiųjų širdis. Šiais metais Mindaugo Karūnavimo dieną Kolorado lietuviai minėjo žygiuodami į kalną Lietuvos istorijos apmąstymų keliu. Kopiant aukš-

aptarė gilią praeitį ir tai, jog baltai jau amžius gyveno LDK žemėse. Pirmoji stotelė buvo skirta Mindaugui ir ypatingai jo sprendimo apsikrikštyti svarbai. Einant tolyn bendruomenės narė Kristina Vyšniauskienė pasakojo apie Gedimino laikus, prisiminė Vilniaus įkūrimo legendą bei tai, jog šiemet Vilnius švenčia 700-ąjį jubiliejų. Trečioje stotelėje buvo kalbama apie Vytautą, jo nenustelbtus pasiekimus, tuometinę LDK didybę bei griausmingą Žalgirio mūšio pergalę. Žygiuojant toliau dalyvavusieji prisiminė šimtmečius mūsų šaliai skausmingų patirčių. Ketvirtoje stotelėje Donatas Juodzevičius kalbėjo apie ATR, bei išorinius ir vidinius veiksmus lėmusius šį sprendimą. Penktojoje stotelėje Vaida Juodzevičienė dalinosi skaitiniu apie tai, kaip lietuvių tauta kentėjo, bet išliko carinės Rusijos priespaudoje.

Šeštajame sustojime Snieguolė Radzevičienė visus nustebino giliu pasakojimu apie 1918 m. Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą, kovą už šią laisvę. Ji priminė, jog tam, kad atkurtų nepriklausomybę, tarybos nariai privalejo nuspręsti kokią Lietuvą atkurti, kur bus jos ribos ir kas bus jos piliečiai. Užkopus į kalno viršūnę prie aukuro ir kryžiaus, brolis Pranciškus aptarė komunistinės Sovietų Sąjungos ultimatumą Lietuvai bei sekusią priespaudą. Jis prisiminė drąsius partizanus dešimtmečius, vedusius pasipriešinimą bei 1990-ųjų metų Lietuvos nepriklausomybės susigrąžinimą. Pasibaigus istoriniams apmąstymams tautiečiai susivienijo giedodami tautinę giesmę. Lietuvos himno žodžiai aidėjo kalnų viršūnėse. Galiausiai, sugrįžus į Ermitažą, dieną bendruomenė

karūnavo gardžiais pietumis, smagiais pašnekesiais ir džiugesiu, kad net ir už kalnų bei marių - esame lietuviai ir

esame vieningi. Visos nuotraukos straipsnio autorės.

Eglė Pquette

Šventės dalyviai kalno viršūnėje.

PRIEŠ ŠIMTĄ METŲ UTENOJE GIMĖ NIJOLĖ BRAŽĖNAITĖ

Betvarkydamas savo archyvus netikėtai radau šį laiškutį: „2019.5.8. Gerbiamas Dr. Romualdai ir p. Gražina, Priimkite mano gilią padėką už Jūsų tokią dosnią auką Partizanų Memorialui. Jūsų čekį persiūsiu Tautos Fondui. Jūsų auka bus perduota memorialo kūrėjams (Lietuvos Laisvės Kovų Sąjūdžiui). Nuoširdžiai, Jūsų Nijolė Bražėnaitė-Lukšienė-Paronetto”.

Tai skaitant prisiminė, kad Lietuvos Respublikos Seimas 2021-uosius metus paskelbė Juozo Lukšos-Daumanto metais. Tais metais jam būtų sukakę 100 metų. Jis žuvo būdamas trisdešimties metų. Pagalvojau apie jo žmonos amžių ir šaltiniuose suradau, kad 2023 m. rugpjūčio 26 d. ji švenčia savo 100-jį gimtadienį. Ilgiausių metų ir Dievo palaimos dr. Nijolei Bražėnaitei-Lukšienei-Paronetto! Ji buvo partizanų vado Juozo Lukšos-Daumanto žmona.

Suglaustai, keletas jubiliatės biografijos faktų. Vikipedija ją pristato kaip gydytoją, patologę, medicinos daktarę, JAV lietuvių veikėją.

Juozas Lukša ir Nijolė Bražėnaitė-Lukšienė per povestuvinę savaitę kalnuose Tiubingeno apylinkėse, Vakarų Vokietijoje. 1950 m. liepa. *LGGRTC nuotr.*

1941 m. baigė „Aušros” mergaičių gimnaziją. Nuo 1941 m. studijavo mediciną Vytauto Didžiojo universitete. 1947 m. baigė Insbruko universitetą su medicinos daktarės laipsniu. 1948-1952 m. Nacionalinio kraujo transfuzijos centro ir Vėžio instituto Paryžiuje asistentė. 1952 m. persikėlė į Vokietiją, dirbo Vyriausioje Lietuvos išlaisvinimo komiteto tarybos sekretore. 1954-1959 m. specializavosi ir stažavosi Mount Vernon ligoninėje

Niujorko valstijoje Amerikoje. Metropolitan ir Mount Sinai ligoninėse, Poliklinikos medicinos mokyklos ir sveikatos centro Niujorko mieste patologė ir profesorė adjunktė. 1971-1973 m. laboratorijų direktorė. 1980-1989 m. Šv. Juozapo medicinos centro Jonkers patologė. Nuo 1989 m. šio centro Patologijos ir Klinikinės laboratorijos direktorė. Ateitininkų federacijos, Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos, Amerikos lietuvių gydytojų draugijos,

Lietuvių fronto bičiulių organizacijos, Lietuvių katalikų mokslo akademijos veikėja. Vyras – partizanų vadas Juozas Lukša-Daumantas. Su juo susipažino Paryžiuje 1948 m., kai partizanas slapta mokėsi prancūzų žvalgyboje. 1950 m. liepos 23 d. juos sutuokė prelatas Mykolas Krupavičius. Po poros mėnesių J. Lukša grįžo į okupuotą Lietuvą. Kitame šaltinyje radau, kad nuo 1997 m. ji vadovauja Tautos fondo Mokyklų įdukinimo komisijai, kuri surinktas lėšas skiria 250-čiai įdukrinoms Lietuvos mokykloms.

Noriu pasinaudoti Tomo Čyvo kalbinimu su iš Amerikos atvykusia partizano našle, kuriai tuo metu buvo 85-keri. Pokalbio pradžioje jis mini, kad knygoje „Laiškai mylimosioms” sakytą, kad Juozas Lukša-Daumantas turėjo dvi žmonas. „Pirmoji būvotė Jūs, antroji – Lietuva”. „Ne visai tiksliai pasakėte. Pirmoji žmona buvo būtent Lietuva. Tokia žmona, kuriai pavydu liauti negalėjau niekaip, net juk tai mano Tėvynė. Tiesa, kad viską žinojau. Tiesa, kad buvome su juo tik savaitę”.

Paklausta ką dabar apie visa tai gali pasakyti, pašnekovė pirmiausia norėjo pasidžiaugti, kad žmonės vis labiau supranta tai, už ką partizanai kovojo, aukojosi. Ji jautė, kad meilę ir pagarbą partizanamams jaučia vis daugiau žmonių.

Berašant prisiminė vienas įdomus epizodas. Tai buvo netikėtas paskambinimas telefonu man 2019 m. pabaigoje. Dr. Nijolė Bražėnaitė-Lukšienė-Paronetto išėmė spaudoje reagavo į Antano Šileikos romaną „Underground”. Ji stebėjosi, kad knygos autorius sau leido akivaizdžiai „pasiskolinti” ištisas ištraukas iš Juozo Lukšos „Partizanų” knygos, jas mažai tepakeisdamas. Ji jautė teisę ir pareigą, išsaugojant Juozo Lukšos atminimą, viešai išreikšti savo nuomonę apie romane pavaizduotą pagrindį, pasipriešinimo dvasią ir neteisingus istorinius faktus bei aplinkybes. Jai pritardamas, parašiau rašinį į spaudą. Netrukus susilaukiau jos skambučio, išreiškiančio jos padėką man.

Romualdas Kriaučiūnas

Naujoji PLJS pirmininkė Agita Beržanskaitė. *Asmeninio albumo nuotr.*

(Atkelta iš 6 psl.)

ŠIAURĖS AMERIKOJE VYKO PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS, Į JĮ SUSIRINKO DALYVIAI IŠ 18 ŠALIŲ

konkrečiais darbais, vykdomais iki kito Kongreso.

Tarp šių nutarimų – įpareigojimas PLJS inicijuoti kito Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimo organizavimą ir suteikti reikiamą pagalbą, siekiant išlaikyti šio renginio tęstinumą; skatinimas atkreipti kraštų lietuvių jaunimo sąjungų dėmesį į jų atstovaujamo jaunimo psichologinės sveikatos būseną, ir, konsultuojant, renkant metodologinę medžiagą ar naudojant švietimo instrumentus, pasiūlyti būdus, kaip, esant poreikiui, ją gerinti.

Taip pat suvažiavimo metu buvo nuspręsta pirmajam

PLJS pirmininkui Antanui Saulaičiui SJ suteikti garbės nario vardą už ilgametį darbą Lietuvos diasporai.

Be kita ko, suvažiavimo metu buvo išrinkta nauja PLJS valdyba: pirmininkė Agita Beržanskaitė (Nyderlandai), sekretorė Elena Urbonaitė (Švedija), išdininkas Simonas Bingelis (JAV) ir valdybos nariai Ingrida Vaznelytė (Lenkija), Alejandro Brom (Urugvajus), Gabriela Avalos Liesinskas (Venesuela / Lietuva) bei Antanas Paukštys (Rusija / Lietuva).

„Man asmeniškai labai svarbu, jog mūsų visų organizacija būtų atvira kintančiam pasauliui. Globalėjant pasauliui, globalėja ir Lietuva. Visgi tiek metų puoselėtos tradicijos ir sėkmingai prižiūrima lietuviybė yra tai, ką svarbu išsaugoti. Artėjantiems metams sau ir

savo komandai kelsiu tikslą – derinti modernų, o tuo pačiu tradicijomis besididžiuojantį požiūrį į lietuviybę. Būti atviriems dabar ne tik svarbu, bet ir gyvybiška. Tad kelsime klausimus, diskutuosime ir augsime vis didesni ir stipresni”, – sako naujoji PLJS pirmininkė A. Beržanskaitė iš Nyderlandų.

Pasibaigus suvažiavimui, kongreso dalyviai keliauvo į Monrealį (Kvebekas, Kanada), kur Aušros Vartų Švč. Mergelės Marijos parapijoje vyko Kongreso uždarymas. Jo metu vyko mi-

šios už a.a. prelatą Edmundą Putrimą bei vakaronė su Kanados lietuviais smagiu „Bulvėpalooza” pavadinimu, kurioje pasirodė Monrealio šokių kolektyvas „Gintaras” ir muzikinės grupės „Viena širdis” bei „Garbanotos mintys”.

„Pasaulio lietuvių jaunimas nuolatos keičiasi, auga, ir tobulėja, nepamiršdamas, kad Lietuva, nors ir kartais yra toli, visada yra kartu ir laukia sugrįžtant. Nors Kongresas ir baigėsi, mūsų veiklos kuriant Lietuvą ten, kur esi, tęsiasi”, – sako buvęs PLJS valdybos pirmininkas

Rimvydas Rubavičius.

PLJS – nepriklausoma, nepolitinė, savanoriškumo pagrindu veikianti jaunimo organizacija, kurios pagrindinis tikslas – suburti pasaulio lietuvių jaunimą, palaikyti pasaulio lietuvių jaunimo organizacijų tinklą ir atstovauti jų interesams. PLJS įkurta 1972 m. liepos 8 d. II-ojo Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso metu. Organizacijos misija – išlaikant ir puoselėjant lietuvišką tapatybę, kurti aktyvią bei pilietiską jaunimo bendruomenę užsienyje. **LRT**

Buvę Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkai (iš kairės): Vladas Olenikovas, Rimvydas Rubavičius, Antanas Saulaitis, Stasys Kuliavas.

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos nuotr.

ŽYGMANTO AUGUSTO GOBELENŲ PARODOJE APSILANKĘS VALDAS ADAMKUS: VILNIUJE ATRODO GERIAU NEI VAVELYJE

Šią savaitę atsisveikiname su viena įspūdingiausių Lietuvos istorijoje parodų – „Žygimanto Augusto gobelenai Vilniuje“, rašoma Valdovų rūmų muziejaus pranešime žiniasklaidai.

Paskutinę parodos dieną, nemokamą sekmadienį, Valdovų rūmų muziejus pratęsė darbo laiką iki 20 val. Tiesa, lankytojai buvo įleidžiami iki 19.15 val., kad pakaktų laiko pasigėrėti meistriškai nuaustais didelio formato kūrinių ir mintimis nusikelti į 16 a., kai Valdovų rūmų Vilniuje ar Krokuvos Vavelio pilies menėmis žengė aikčiojantys užsienio pasiuntiniai, valdovo svečiai ar pats paskutinysis Jogailaitis, Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis Žygimantas Augustas (1544/1548–1572).

Senosios Lenkijos ir Lietuvos valstybės istorinė relikvija – Žygimanto Augusto gobelenų kolekcija – pasaulyje vertinama kaip išskirtinis gobelenų rinkinys dėl savo meninės vertės ir audringo likimo. Daugelis gobelenų buvo užsakyti Žygimantui Augustui reziduojant Vilniuje,

o kai kurie – greičiausiai skirti jo mylimai moteriai, Barborai Radvilaitei. Kolekciją buvo pagrobusi ir daugiau nei 100 metų niokojo Rusija, 20 a. pradžioje jie sugrąžinti Lenkijai. Antrojo pasaulinio karo pradžioje buvo išvežti ir nu nacių paslėpti net Kanadoje...

Įspūdingais gobelenais Vilniuje grožėjosi ir pasaulio lyderiai: NATO viršūnių susitikimo dalyviai, Lietuvos, Lenkijos, Vokietijos prezidentai ir tūkstančiai Lietuvos gyventojų bei sostinės svečių. Nuo gegužės 3 d. paroda sulaukė per 50 tūkst. lankytojų.

Šiandien į Valdovų rūmų muziejų užsuko ir Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus. Jo Ekscelencijos teigimu, Žygimanto Augusto gobelenų parodą akies krašteliu matė per Lenkijos Prezidento garbei skirtą vakarienę ir labai norėjo ateiti dar kartą – ramiai apžiūrėti, pasigėrėti. V. Adamkus prisiminė, kad Krokuvos Vavelio karališkojoje pilyje prieš daug metų jis irgi domėjosi ir apžiūrinėjo šiandien Vilniuje eksponuo-

Prezidentas Valdas Adamkus ir Valdovų rūmų muziejus vadovas Vydas Dolinskas. *Valdovų rūmų muziejaus nuotr.*

jamus gobelenus, bet atkreipė dėmesį, kad Lietuvos sostinėje jie atrodo daug įspūdingiau.

Pasak Prezidento V. Adamkaus, be Valdovų rūmų šiandien nei Vilniaus, nei Lietuvos nebegalima įsivaizduoti. Ir tokių parodų nebūtų, jeigu neturėtume atkurtų Valdovų rūmų. Jis gyrė turėjančias ekspozicijas ir teigė

atsimenantis dar tuščias pilkas sienas. Juokaudamas pridūrė, kad atsimena ir tai, kaip kartą, su Prezidentu Algirdu Brazausku dalyvaudamas atkūrimo svarstymuose, statybvietėje sušalo kojas.

V. Adamkus smalsiai domėjosi ir Valdovų rūmų muziejaus įsigytu Žygimanto Augusto gobelenu, apžiūrėjo Lobyne eks-

ponuojamą Prezidentui brolių Ortizų dovanotą sidabro taurę. Po apsilankymo V. Adamkus muziejininkams nuoširdžiai palinkėjo stiprybės ir kantrybės kuriant prasmingas, Lietuvos istoriją atskleidžiančias parodas, o apsilankymą Žygimanto Augusto gobelenų parodoje apibendrino ištardamas „tiesiog žavu“.

LRT

LIETUVOJE TAPYTO FILMO PASAULINĖ PREMJERA – TORONTO KINO FESTIVALYJE

Filmo „Kaimiečiai“ stop kadras.

„BreakthruFilm“ nuotr.

Rugsėį Kanadoje vyksiantis tarptautinis Toronto kino festivalis atskleidė šiemetinę programą, kurioje pirmą kartą bus pristatytas ir Lietuvoje tapytas režisierių DK Welchman (dar žinomas kaip Dorota Kobiela) ir Hugh Welchman filmas „Kaimiečiai“.

„Oskarui“ už ankstesnį darbą „Jūsų Vincentas“ nominuoti režisieriai savo naujausiam filmui kurti pasirinko Lietuvos, Lenkijos, Ukrainos ir Serbijos dailininkus, rašoma pranešime žiniasklaidai.

„Lietuviams puikiai pažįstamas ankstesnis režisierių darbas „Jūsų Vincentas“ tapo pirmuoju

tapytos animacijos ilgametražiū filmo kino istorijoje. Jį pasaulyje pamatė 6 mln. žiūrovų. Antruoju savo darbu – filmu „Kaimiečiai“ – režisieriai išsikėlė dar aukštesnę kartelę: kadras po kadro, filmas aliejiniais dažais buvo nutapytas itin sudėtinga realistine maniera. Daugiau nei dvejus metus 70 dailininkų 4 studijose įvairiose šalyse dirbo prie šio nuostabaus kūrinio“, – pasakoja viena iš šio filmo prodiuserių Agnė Adomėnė („Art Shot“).

Filmo premjera vyks Specialiuosiuose pristatymuose – tai yra viena labiausiai prestižinių Toronto kino fes-

tivalio programų. Būtent šioje programoje pernai buvo pristatyti tokie filmai kaip „Vakarų fronte nieko naujo“ (rež. Edward Berger), „Fabelmanai“ (rež. Steven Spielberg), „Moterys kalba“ (rež. Sarah Polley) ir „Meniu“ (rež. Mark Mylod).

Rugsėjo 7–17 d. vyksiantis Toronto kino festivalis yra vienas daugiausiai auditorijos sulaukiančių festivalių pasaulyje – jis kasmet pritraukia virš 480 tūkst. žiūrovų.

Filmas „Kaimiečiai“ – Nobelio prizą pelniusio Władysław Reymont klasikinio romano ekranizacija. Realistiniu stiliumi tapytame filme pasakojama apie jauną moterį Jagną, 19 a. pabaigos Lenkijos valstietę, kurią aplinkybės verčia tekėti už vyresnio turtingo vyro, nors ji myli kitą – jo sūnų. Lietuvos žiūrovai fil-

mą „Kaimiečiai“ galės išvysti 2024-aisiais.

„Toronto kino festivalio misija – keisti žmonių požiūrį į pasaulį per kiną, ir ši filosofija artima mūsų širdžiai. Filmas „Kaimiečiai“ mums buvo dar viena atradimų kelionė, per kurią dar geriau pamatėme, kokias emocines išraiškas ir estetiką istorijos pasakojimui kine gali suteikti aliejinė tapyba. Taip pat džiaugiamės, kad pasauliui galėsime parodyti Reymonto parašytą galingą valstiečių gyvenimo istoriją, kuri, nepaisant pelnyto Nobelio prizo, iki šiol už Lenkijos ribų buvo ne itin žinoma. Negalėčiau įsivaizduoti geresnės vietos nei Torontas, kur šia istorija pirmą kartą dailinsimės su žiūrovais“, – sako filmo korežisierius ir prodiuseris Hugh Welchman.

„Neabejoju, kad ir naujasis režisierių filmas ir vėl bus įrašytas į kinematografijos istoriją, o

mes džiaugiamės, kad galėjome būti jo dalimi čia, Lietuvoje. Tai, kad mus pasirinko įgyvendinti tokio sudėtingumo lygio animacijos kūrinį, yra didžiulis įvertinimas mūsų industrijai“, – pasakoja prodiuserė Agnė Adomėnė ir atskleidžia, kad vienai filmo sekundei sukurti kartais prireikdavo ir savaitės.

Filmą „Kaimiečiai“ kuria lenkų prodiuserių kompanija „BreakThru Films“, serbai „Digital Crafts“, koprodusuoja lietuviai „Art Shot“. Filmą iš dalies finansuoja Lietuvos kino centras.

Apie „Art Shot“

2012 metais įkurta animacijos gamybos kompanija „Art Shot“ prodiusuoja animacinius filmus vaikams ir suaugusiems. Jie sėkmingai pristatomi tarptautiniuose kino festivaliuose, yra pelnę apdovanojimų užsienyje ir Lietuvoje.

LRT

Scena „Jagnos šokis“, kurią nutapė Malgorzata Kuznik. *Pranešimo rengėjų nuotr.*

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAIDAVIMAS IR JAVIENIS
LIETUVIŠKAS TAPYTO FILMO

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

ŽALGIRIO MŪŠIO PERGALĖ ISTORIJS IR KULTŪRŲ SANKIRTOJE

Žalgirio pergalės parke - minėjimo svečiai ir dalyviai.

Praėjo 613 metų nuo Žalgirio mūšio. Lietuvoje, bene vienintelėje vietoje, įkurtas Žalgirio pergalės parkas. Jo pradžia – 1990-ieji, minint 580 istorinio Žalgirio mūšio metines, kai jungtinė lietuvių lenkų ir kitų Europos tautų kariuomenė sutriuškino Kryžiuočių ordiną. Žalgirio mūšyje jungtinė kariuomenė, kuriai vadovavo Lietuvos Valdovo Gedimino dinastijos atstovai – tuomečiai Lietuvos Valdovas Vytautas Didysis ir Lenkijos karalius Jogaila, laimėjo lemiamą mūšį prieš Vokiečių (Kryžiuočių) Ordiną, beveik 200 metų puldinėjusį Lietuvos kraštą.

Parko teritorija užima 14,10 hektarų plotą, kuriame pasodinta 580 raudonlapių ąžuolų. Medžiai susodinti taip, kad iš lėktuvo skrydžio matosi užrašas „Žalgiris“. Puslankiu išsirikiavę 13 skulptūrinių stogastulpių, primenančių žymiausius Žalgirio mūšio karžygius. Skulptūrų autoriai – Adolfas Teresius, Ričardas Gaška, Algimantas Sakalauskas.

Lietuvai švenčiant valstybės atkūrimo 100-metį, „Žalgirio pergalės parke“ buvo įamžintas 1918 metų Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų atminimas, pasodinta „1918 m. Signatarų ąžuolų alėja“ pagal architekto Stanislovo Kalinkos suprojektuotą parko viziją. Ši projektą iš dalies parėmė Lietuvos kultūros taryba. 2020 m. atidengtas paminklinis 12 tonų sveriantis akmuo su dviem kalavijais, Gedimino stulpais. Užrašas „1410 m. Žalgirio mūšiui atminti“ remiantis to meto metraštininkais, byloja apie Gediminaičių ir jų atšakos Jogailaičių dinastijos herbą.

Dar vienas projektas – „Lietuvos karalius Mindaugas, karalienė Morta ir jų sūnus, Lietuvos didysis kunigaistis

Vaišvilkas (Vaišelga). Prof. Aleksandras Vitkus priminė projekto idėją - įprasminti Lietuvos istoriją nuo seniausių laikų iki šiandienos, priminti Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimą 1253 metais liepos 6 d. priminti jo žmonos Mortos vaidmenį valstybės vystymąsi ir LDK kunigaikščio Vaišvilko nuopelnus išsaugant sukurta vieningą Lietuvą. Iki šiol jis menkai teaptartas. Vaišelga buvo pirmasis žinomas lietuvis kunigaikštis, priėmęs stačiatikybę, tapęs stačiatikių vienuoliu ir įkūręs Laurušavo vienuolyną (matomai dėl šių priežasčių nutylėta istorija apie jo gyvenimą, po tėvo mirties trejus metus (1264 – 1267) buvusį Lietuvos valdovą.

Šiųmetės šventės vedančioji Agota Jakutytė-Kriščiūnienė iš dvasinio ugdymo centro „Esatis“ pristatė svečius, atlikėjus. Dr. Daiva Šeškauskaitė, Kęstutis Bivainis atliko tautines ir folklorines dainas. LR Krašto apsaugos savanorių pajėgų Dariaus ir Girėno apygardos 2-osios rinktinės nariai ėjo garbės sargybą prie LDK Vytauto, Karaliaus Jogailos, karaliaus Mindaugo. Šventę pagerbė ir garbės ratą apsuko baikerių ir Lietuvos kariuomenės klubo nariai. ąžuolų lapų vainiką parko vadovybė padėjo karaliui Mindaugui, o tautines puokštes – kitiems didžiaviriams.

Svarbios istorinės datos minėjimo šventėje naujus eilėraščius Žalgirio pergalei skyrė Kovo 11-osios Akto signataras Leonas Milčius.

Šiame parke - medyje, akmenyje, žaliuojančiuose ąžuoluose įprasmintas lietuvių tautos laisvės, nepriklausomybės kelias, kovos už laisvę. Žalgiris istorinėje atmintyje yra kaip svarus protėvių drąsos, išminties, gebėjimo aukotis Lietuvai

simbolis. Minint šio mūšio istorinę reikšmę, pagerbiant kovojusius ir kritusius mūšio lauke, įnešta ir įžiebta naujajame aukure ugnis iš Vytauto Didžiojo karo sodelio, kuri dega prie Nežinomo kareivio kapo. Nuaidėjus salvėms už Žalgirio mūšio pergalę, už Lietuvos kariuomenę ir už kovojančią Ukrainą, šventės organizatoriai dėkojo visiems, prisidedantiems prie parko išlaikymo: išpuoselėti takeliai, prižiūrėti želdiniai ir žolynai – Kauno rajono mero Valerijaus Makūno ir jo komandos dėka. Padėkos žodžius Babtų seniūnui Gediminui Pupiniui, Tarybos nariui, istorijos mokytojui Algirdui Navickui, Babtų ir Panevėžiuko bendruomenių vadovams, nariams, rėmėjams ir talkininkams tarė parko pirmininkas Gintautas Tamulaitis.

Karaliui Mindaugui, karalienei Mortai ir jų sūnui Vaišvilkui. Skulptūros A. Sakalausko.

Apie klestintį ir vis plačiau matomą, girdimą Žalgirio pergalės parką, jo valdybą, projektus kalbėjo ir rajono mero sveikinimą perdavė vicemerė Raminta Popovienė. Tvari bendrystė parko vadovus sieja ir su XXVII knygos mėgėjų draugija. Apie tai liudija ir 2018 pasodinta Vasario 16 signatarų ąžuolų alėja. 4 iš dvidešimties buvo Draugijos nariai – Petras Klimas, Kazys Bizauskas, Mykolas Biržiška. Apie tai kalbėjo pirmininkė D. Poškienė.

Tremtys, karai, okupacijos ilgus metus lydėjo lietuvių tautą. Istorijos ir kultūrų sankirtos byloja apie įvairių tautybių, gyvenusių ir gyvenančių kovas už išsilaisvinimą. Per šimtmečius kito valstybių sienos, ekonominė, politinė padėtis, tad svarbiausia šiandien - išsaugoti santarvę, taiką, apginti istoriškai su Lietuva nuo LDK laikų susijusią Ukrainą. Apie tai kalbėjo pabėgėlė iš Spasko Oksana Kučiarava.

Plazdant Žalgirio pergalės parko, kitų organizacijų vėliavoms, organizatoriai, svečiai kvietė didžiuliotis savo valstybės simboliais, kvietė nepamiršti Žalgirio pergalės reikšmės.

Netrukus iškilis dar vienas paminklas „Gediminaičių stulpai“, o Žalgirio pergalės parkas, tikimasi, turės dar daugiau lankytojų, moksleivijos, rėmėjų, kurių dėka ši istoriją primenanti vieta laikosi. Šventę skambiais balsais ir muzika palydėjo naujai susikūrusi grupė „Rex“ ir atlikėjai Kęstutis Bivainis, Rokas Mišauskas.

Nuotraukos teksto autorės ir Aurimo Čepelio.

Dalia Poškienė, XXVII KMD pirmininkė, LŽS narė

NAUJAI ATRASTI M. DOBUŽINSKIO DARBAI IŠ ČEKIJOS GRĮŽTA Į LIETUVĄ

Čekijos nacionalinės bibliotekos mokslinė bendradarbė, tvarkydama mirusio giminaičio archyvą, atrado tarpukario Lietuvos scenografo, grafiko ir tapytojo Mstislavo Dobužinskio dokumentus, jie į Lietuvą grįžo prieš kelerius metus. Dabar ši mokslininkė vėl kreipėsi į Lietuvos ambasadą Prahoje ir pranešė atradusi dar 13 šio kūrėjo darbų.

„Prašom čia – gavome dar dovanų. 13 darbų. Čia bus senovinis Gubernijos žemėlapis. O jau po šio žemėlapio Achmatovai viršelis pieštas“, – pristatomi ką tik Literatūros ir meno archyvą pasiekę tarpukario scenografo, grafiko ir tapytojo M. Dobužinskio darbai.

Tai prieš keletą metų prasidėjusios istorijos, kai rusų emigrantų palikuonė, bibliotekininkė Anastazija Koprivova Čekijoje tvarkydama artimojo archyvą atrado šio kūrėjo kelis šimtus darbų bei perdavė Lietuvai, tąsa.

„Žmogaus gilus vidinis įsitikinimas, jog šie priklauso Lietuvai, <...> buvo išvežti ir, kaip ji pati sako, – daug 20 a. istorijoje neteisybės patirta, ir tai, kad jie grįžta Lietuvą – teisingiausias pasirinkimas“, – teigia Lietuvos ambasadorius Čekijoje Laimonas Talat-Kelpša.

Dabar Lietuvai perduota dar 13 atrastų dailininko darbų: portretų, peizažų, spektaklių kostiumų ir scenografijos eskizų.

„Čia pagal datą gali būti 34 metų laikotarpis“, – teigia jis.

Jie atsidurs menotyrininkų ir restauratorių rankose, suskaitmeninti bus pasiekiami kiekvienam besidominčiam M. Dobužinskio gyvenimu ir kūryba.

„Kiekvienas piešinys yra unikalus ir, žinant jo kūrybos vertę, kiekvienas vertingas, jungia kūrybą į grandinę. <...> Daugelis kūrėjų meta savo eskizus ir palieka tik geriausius. Jis ir prasčiausius, ir vidutinius ir kažkokius savo pabraukymus – viską [kaupė – LRT.lt] <...> ir iš to formuojasi gražus jo, kaip žmogaus, asmenybės portretas“, – teigia Literatūros ir meno archyvo direktorius Juozapas Blažiūnas.

Archyvarų teigimu, tai išties retas atvejis, kai į Lietuvą grįžta originalūs darbai, o ne jų kopijos, nes paprastai paveldas priklauso tai šaliai, kurioje jis yra, nebent sava-noriškai perduodamas. **LRT**

ADELĖ DIRSYTĖ MŪSŲ NIEKADA NEPALIKO

Bet kokią dieną, kad ir šiandien, galime paskleisti žinią, kad Adelė Dirsytė grįžta pas mus. O gal ji jau grįžo? Man kyla mintis, kad Adelė Dirsytė mūsų niekada nepaliko. Prieš eilę metų kartu su Kauno arkivyskupu Sigitu Tamkevičiumi nevienas meldėmės: „Žiauriuose Sibiro lageriuose daugelį metų stipriškai mokytoją Adelę Dirsytę, kad liktų ištikima Tavo valiai ir pamokančiu pavyzdžiu artimui. Viešpatie, suteik malonę, kad mokiusi žodžiu ir savo gyvenimu, o tikėjimą paliudijusi kankinyse, galėtų tapti mūsų užtarėja Danguje”.

Adelė Dirsytė, kartu su kitais tvirčiausiais lietuvių tautos sūnumis ir dukterimis, prof. Onos Voverienės žodžiais tariant, simbolizuoja lietuvių tautos dvasios stiprybę, jos gebėjimą išsaugoti amžinąsias mūsų tautos dvasines vertybes – tikėjimą, meilę savo tėvynei, pareigos ir atsakomybės jausmą jai, kultūrą, tradicijas ir papročius, vienybę, gailestingumą ir atjautimą nelaisvėje, troškimą šviestis ir mokytis. Adelė Dirsytė buvo viena iš tų mokytojų, kurių dėka tremtiniai išliko dvasiniai nesužlugdyti, atrado jėgų baisiausiose buitinėse sąlygose išsaugoti viltį išlikti.

Pasaulyje išgarsėjusi Adelė Dirsytė to pripažinimo susilaukė po mirties. Ji išgarsėjo savo ranka parašyta maldaknyge „Marija, gelbėk mus”. Knygelės data yra 1953 m. vasario 16 d. Jai talkino trys tremtinės: Valė su piešinėliu, Levutė su viršelio kljavimu ir Lionė su paruošimu. Patekusi į Vakarų, knygelė buvo išversta į kelioliką svetimų kalbų. Bendras visų išleidimų tiražas siekė apie milijoną egzempliorių. Ranka rašytos

knygelės originalas buvo pas Putnamo seseles, bet dabar jos nežinančios kas su ta relikvija atsitiko. Mano žmonai prieš porą metų lankantis vienuolyne Putname buvo pasakyta, kad maldaknygė „gal kažkur mėtosi”. 2000 m. kovo mėnesį 114 lietuvių buvo įtraukti į kankinių sąrašą, kuris papildė dvidešimtojo amžiaus martirologiją. Tame sąraše yra ir Adelė Dirsytė. Kalbama apie beatifikacijos bylos galimybes.

Krikščionė pasaulietė mokytoja Adelė Dirsytė gimė 1909 m. balandžio 15 d. Pramislavos vienkiemyje, Šėtos parapijoje, Kėdainių apskrityje. Studijavo Vytauto Didžiojo universitete. Mirus tėvui, vėliau netekus ir brolio paramos, A. Dirsytė buvo priversta studijas nutraukti. Kurį laiką dirbo Lietuvių katalikų moterų draugijoje, rūpinosi našlaičiais ir vargšais, rašė straipsnius ir religinę poeziją. Dalyvavo ateitininkų veikloje. Tik 1940 m. gavo Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos-filosofijos fakultete aukštojo mokslo diplomą. Prasidėjus sovietų okupacijai saugumo suimta ir nuteista 10 metų kalėti lageryje. Didžiąją tremties dalį praleido Kolymoje. 1953 m. sunkiausiomis tremties sąlygomis parašė jau minėtą maldaknygę, kuri vėliau buvo

Dievo tarnaitė Adelė Dirsytė (1909–1955)

nelegaliai išsiųsta į Vakarų ir buvo išversta į daugelį užsienio kalbų. Sulaukusi 46 metų amžiaus ji mirė neaiškiomis aplinkybėmis 1955 m. rugsėjo 26 d. Chabarovske.

Po maždaug 50 metų po jos mirties Šiaurės Amerikos ateitininkai ėmėsi iniciatyvos sužinoti laidojimo vietą. Noriu išskirti kun. dr. Kęstučio Trimako pastangas Adelės Dirsytės gyvenimo ir mirties aplinkybių tyrinėjime. Jo ir kitų pastangomis siekta, kad Adelė Dirsytė būtų paskelbta Bažnyčios palaimintąja. Jis buvo pagrindinis Adelės Dirsytės bylos kėlėjas bei populiarintojas. Jo iniciatyva Šiaurės Amerikos Ateitininkų taryba paruošė ir paskleidė atitinkamas peticijas Lietuvos Respublikos Prezidentui, Seimo Pirmininkui ir Ministrui Pirmininkui. Peticijos buvo platinamos ne tik Šiaurės Amerikoje, bet ir Lietuvoje ir kitur. Iš viso susilaukta apie 10,000 parašų. Man teko garbinga pareiga

visas tas peticijas platinti, surinkti į asmeniškai perduoti kun. Kęstučiui. Bijojuau jas paštu siųsti, kad nedingtų. Po ilgų delsimų, pagaliau buvo gautas trumpas atsakymas iš Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministerijos, kad duomenų apie laidojimo vietą nerasta. Prie rašto dar buvo pridėta Lietuvos ypatingojo archyvo pažyma, kur duotas teismo nuosprendis: „LSSR MVD kariuomenės karo Tribunolas 1946.11.11. nuosprendžiu už tai, kad buvo kontrarevoliucinės organizacijos ‘Ateitininkai’, kurią įkūrė Lietuvos teritorijoje veikusi buržuazinė kontrarevoliucinė partija ‘Krikščionys demokratai’, narė, iki suėmimo dienos aktyviai užsiėmė antisovietine veikla, platino antisovietinio (turinio) skrajutes, verbavo naujus narius, skaitė antisovietinio turinio paskaitas bei pranešimus, palaikė ryšį su ginkluotais kontrarevoliucionierių būriais, teikė jiems medikamentus, kanceliarines priemones, A. Dirsytę nubaudė pagal RSFSR BK 58-1 ‘a’ str. Laisvės atėmimu 10 metų, bausmę atliekant pataisos darbų lageryje (PDL) su teisių suvaržymu 5 metams bei jai priklausančio turto konfiskacija”.

Reikia manyti, kad gerbiama skaitytojai yra bent kiek susipažinę su Sibiro maldaknygės turiniu. Vienos maldaknygės laidos įvade Tėvas Leonardas, O.F.M., teigia, kad maldaknygė atskleidžia didžiosios dvasios gelmes, meilės ir kančios paslaptį. „Šioje Sibiro lietuvių maldų knygelėje itin žymus atsidasvimas Viešpaties valiai, meilė artimui, neišskiriant nei priešo, noras kančia prisidėti prie laimingo savo tautos rytojaus. Klusniai priimami iš Dievo rankos visi bandymai,

maldaujama jėgų sau bei dvasinių pavojų ištiktiems broliams”. Vienoje akademijoje Kėdainiuose prof. Kęstutis Skrupskelis pastebėjo, kad Adelė Dirsytė savo veikloje palietė problemas, kurios yra aktualios ir šiandienos švietimui, visuomenei bei Bažnyčiai. Jis jos veiklos tikslą apibūdino vienu sakiniu: „Visa atnaujinti Kristuje”. Šio siekio ji neatsisakė ir lageryje. Šiandien Adelė Dirsytė yra gyvas liudijimas tiek krikščionims intelektualams, kultūriniams, visuomenininkams, socialiniams darbuotojams, tiek ir kiekvienam tikinčiam, jog gyvas tikėjimas gali ir turi būti integrali mūsų gyvenimo ir bet kokios žmogiškosios veiklos dalis, net jeigu tai kainuotų kankininkystę.

Neseniai pasirodė Grasildos Reinys knyga „Adelė Dirsytė”, kurią 2020 m. išleido „Magnificat leidiniai”. Pasikalbėjime su knygos autore „Drauge” 2020 m. pabaigoje ji teigia, kad mūsų laikais ypač reikia herojų. Ji taip pat pastebėjo, kad Lietuva turi nuostabių šventųjų, bet šiame sąraše nėra nė vienos moters ir klausia: „Gal Adelė Dirsytė ir bus ta pirmoji Lietuvos moterų šventųjų sąraše?” Galimybė tikrai yra, tikint ir jaučiant, kad Adelė Dirsytė mūsų niekada nepaliko.

2023 m. birželio 28 d. Kauno bazilikoje buvo oficialiai patvirtinta Adelės Dirsytės bylos užbaigimas vyskupijoje. Patvirtinti dokumentai perduoti tolimesniam tyrimui į Romos kurijos šventųjų skelbimo dikasteriją. Asmenį palaimintuoju po įvairių komisijų išvadų iškilmingu aktu skelbia Romos popiežius. Galimas paskelbimas šventąja lieka ateičiai.

Romualdas Kriaučiūnas

APIE MALDAKNYGĘ

Būdama itremtyje Sibire Adelė Dirsytė ant turimų išteklių rašydavo maldas – tošies gabalėlių, cemento maišų, laikraščio skiaučių. 1953-aisiais metais savo užrašytas maldas sudėjo į knygelę, ir perdavė draugei su prierašu. Knygelė slapta pasiekė Jungtines Valstijas ir ten 1959 metais buvo išleista pavadinimu „Marija, gelbėk mus”. Sibiro kalinių maldaknygė pavadinimu „Marija, gelbėk mus” pirmą kartą išleista 1959 m. „Immaculata”

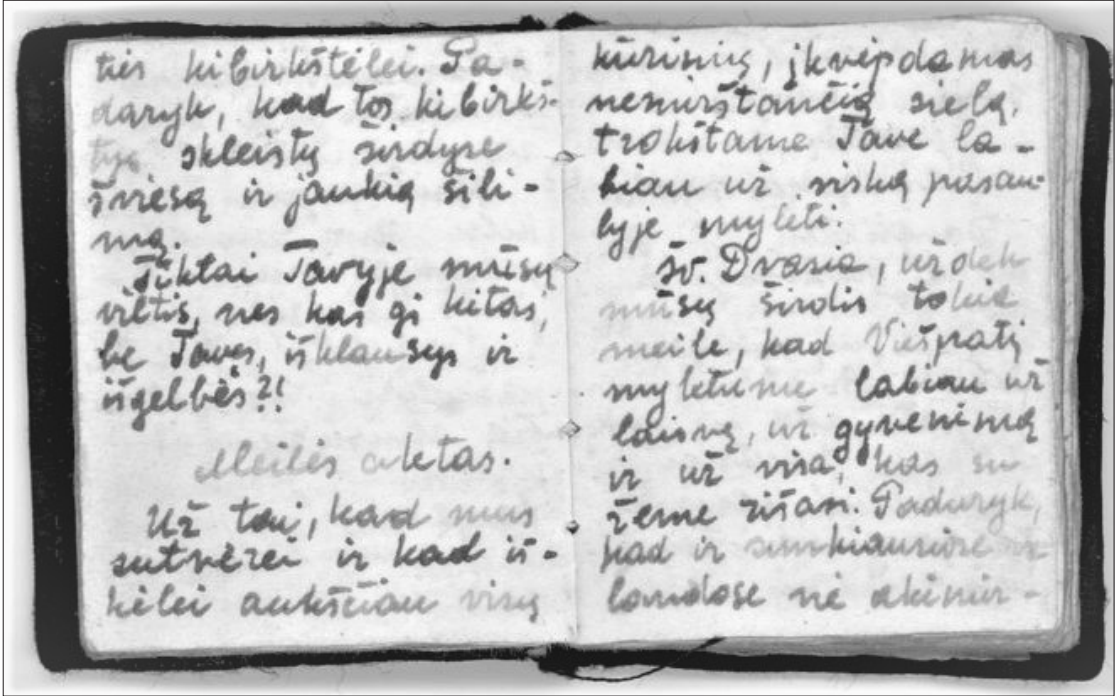
spaustuvėje Putname, vėliau pasklido po kitus kraštus. Knyga 60 tūkstančių egzempliorių tiražu buvo publikuota anglų kalba, 45 tūkstančių – vokiečių, 450 tūkstančių olandų, 10 tūkstančių italų bei kitomis kalbomis. Ji yra išleista net 14 skirtingų kalbų. Tai – didžiausiu tiražu kada nors išleista lietuviška knyga. Lietuvoje maldaknygė 1964-aisiais metais buvo išleista pogrindyje, o oficialiai pasirodė jau Nepriklausomoje Lietuvoje.

Didžiojo krikščionybės jubiliejaus proga drauge A. Dirsytė su 30 tūkst. naujų tikėjimo kankinių pasau-

lyje ir 114 kankinių Lietuvoje įrašyta į XX a. Bažnyčios martirologą (kankinių sąrašą), šv. Jono Pauliaus II

iškilmingai paskelbtą 2000 m. gegužės 7 d. Romos kolizijoje.

15min.lt

Maldaknygės „Viešpatie, prikalk mano tautą” rankraščio faksimilė. Magadanas, 1950 m.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais
9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką,
82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.

Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

PASAULIO REKORDĄ FINALE PAGERINUSI RŪTA MEILUTYTĖ VĖL PASIDABINO AUKSU

Liepos 30 d., sekmadienį Fukuokoje (Japonija) išaušo paskutinė pasaulio plaukimo čempionato diena, kurią papuošė dar vienas įspūdingas Rūtos Meilutytės triumfas. Geriausia Lietuvos plaukikė 50 m krūtine finale jau nepakartojo, bet pagerino pasaulio rekordą ir suspindo dar vienu aukso medaliu.

Finaliniame plaukime R. Meilutytė distanciją įveikė per 29,16 sek. ir neįtikėtinai pagerino pasaulio rekordą, kurį pusfinalyje buvo pakartojusi (29,30 sek.). „Jaučiau, kad tai yra įmanoma“, – apie pasaulio rekordo pagerinimą po plaukimo sakė R. Meilutytė.

Sidabro medalį iškovojo amerikietė Lilly King (29,94 sek.), o bronza pasipuošė buvusi pasaulio rekordininkė iš Italijos Benedetta Pilato (30,04 sek.).

Be priekaištų: pasaulio rekordą finale pagerinusi

Meilutytė dar kartą suspindo aukso

Liepos 29 d., šeštadienį lietuvė startavo 50 m krūtine pusfinalyje, kuriame ne tik užtikrintai iškovojo bilietą į antrąjį savo finalą pirmenybėse, bet ir pakartojo pasaulio rekordą. R. Meilutytė distanciją tada įveikė per 29,30 sek. Žinoma, tai buvo geriausias laikas pusfinalių etape.

29,16 sek. – toks dabar yra naujasis moterų 50 m krūtine pasaulio rekordas, kurį R. Meilutytė pagerino 0,14 sek. Vieną po kito du rekordus per parą pasiekusi lietuvė už abu juos gavo ir 60 tūkst. JAV dolerių premiją.

Finale Rūta nepaliko jokių galimybių savo varžovėms, aplenkusi sidabrą laimėjusią Lilly King net 0,78 sek. Tokiame trumpame atstume – tai didžiulis skirtumas.

Tą įrodo ir tai, kad antrą vietą nuo penktosios finale skiria tik 0,17 sek. Net ir nuo

Geriausia Lietuvos plaukikė Rūta Meilutytė finaliniame plaukime distanciją įveikė per 29,16 sek. ir neįtikėtinai pagerino pasaulio rekordą, kurį pusfinalyje buvo pakartojusi (29,30 sek.). *Stop kadras*

paskutinės skirtumas yra mažesnis (0,54 sek.) nei tarp R. Meilutytės ir L. King.

Rūtos Meilutytės fantastiška forma šiame pasaulio čem-

pionate žavi ne tik plaukimo ekspertus, bet ir jos varžoves.

Liepos 25 d. Rūta Meilutytė laimėjo 100 metrų plaukimą krūtine ir tapo pa-

saulio čempionė. Šios rungties aukso medalis ant lietuvės krūtinės sužibo po 10 metų pertraukos.

LRT

69 M RIBA ĮVEIKĖS MYKOLAS ALEKNA TAPO LIETUVOS ČEMPIONU

Disko metikas Mykolas Alekna.

AP

Palangoje vykstančiame Lietuvos lengvosios atletikos čempionate liepos 29 d., šeštadienį visų dėmesį prikaustė disko metimo sektorius, kuriame pasirodė trys geriausi šių metų Lietuvos disko metikai: Mykolas Alekna, Andrius Gudžius ir Martynas Alekna.

Lietuvos titanų kovoje pergalę šventė ir šalies čempionu tapo 22-iejų Mykolas Alekna. Geriausiu 6-uoju mėginimu jis pasiekė 69,30 m rezultatą, kuris leido užtikrintai apginti pirmenybių nugalėtojo titulą.

Visi Europos ir Lietuvos čempiono bandymai atrodė štai taip: 64,33 m; 67,73 m; 66,16 m; 66,97 m; 67,85 m; 69,30 m.

Taip toli lengvaatletis disko nemetė nuo pat gegužės 14-os dienos, kuomet JAV vykusiose varžybose pasiekė 70,40 m rezultatą.

Sidabro medalį iškovo-

jo vyresnysis jo brolis M. Alekna, užfiksavęs 63,26 m rezultatą.

Tuo metu bronzos medaliu pasipuošė 2022-ųjų pasaulio čempionato Oregone trečiosios vietos laimėtojas Andrius Gudžius (62,75 m). Tiesa, jam iš 6 atliktų bandymų rezultatą užfiksuoti pavyko tik syki.

Primename, kad visi trys metikai yra įvykdę normatyvą į pasaulio čempionatą Budapešte (Vengrija), kuris prasidės jau rugpjūčio 19-ą dieną.

Tuo metu A. Gudžius ir Mykolas Alekna savo kišenėje jau turi ir Paryžiaus olimpiinių žaidynių normatyvą.

Taip pat primename, kad JAV šiais metais M. Aleknos užfiksuotas 71 m rezultatas yra ne tik trečias geriausias plane-toje šį sezoną, bet ir Europos U23 amžiaus grupės rekordas.

LRT

IOC PRIŽADĖJO UKRAINOS FECHTUOTAJAI REZERVUOTI VIETĄ PARYŽIAUS OLIMPINĖSE ŽAIDYNĖSE

Tarptautinis olimpinis komitetas (IOC) Ukrainos fechtuotajai Olhai Charlan pranešė, kad ši galės startuoti kitais metais vykšiančiose Paryžiaus olimpinėse žaidynėse.

Kaip skelbia AP naujienų agentūra, IOC prezidento Thomo Bacho laiške sportininkei nurodoma, kad dėl to bus padaryta „unikali išimtis“ ir ukrainietei bus skirta papildoma vieta, net jei ši bus neatsirinkusi žaidynes.

Priminsime, kad skandalas kilo po to O. Charlan ketvirtadienį pasaulio čempionate įveikė rusę Aną Smirnovą ir varžybų pabaigoje atsisakė paspausti ranką varžovei. Tarptautinės fechtavimo federacija priėmė sprendimą diskvalifikuoti ukrainietę dėl taisyklių pažeidimo.

Rusei rankos nepaspaudusi fechtuotoja Charlan: mes kenčiame ir jaučiame neteisybę

„Nenorėjau spausti rankos šiai sportininkei ir pasiilgiau taip, kaip liepė širdis“, – po incidento socialiniuose tinkluose sakė O. Charlan, pridurdama, kad šalis, kuri „terorizuoja mūsų valstybę, mūsų žmones, mūsų šeimas, terorizuoja ir sportą“.

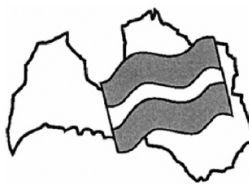
O. Charlan išgirdusi, jog yra diskvalifikuota, sakė: „Mane tiesiog užmušė, aš net rėkiau iš skausmo“. Tačiau sulaukusi ukrainiečių, taip pat ir šalies gynėjų paramos, ji teigė „atsigavusi“. „Niekada niekam negalima primesti taikos, ypač ukrainiečiams“, – sakė fechtuotoja ir pridūrė, kad taisyklės turi keistis, nes pasaulis keičiasi.

FIE prezidentas iki 2022

metų kovo 2 dienos buvo Rusijos verslininkas Ališeras

Usmanovas. Prasidėjus karui Ukrainoje jis pasitraukė, nes ES jam įvedė sankcijas. Tačiau iki tol jis buvo keturis kartus išrinktas federacijos prezidentu. **LRT**

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM

Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuootojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.